

CUMHURİYETİN GELECEĞİ İÇİN

EĞİTİM

2020

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
EĞİTİM POLİTİKALARI

"Eğer bir gün benim sözlerim bilimle ters düşerse, bilimi seçin."

K. Atatürk

Kemal KILIÇDAROĞLU
CHP Genel Başkanı

ÖNSÖZ

Cumhuriyetin Geleceği İçin Eğitim

Türkiye Büyük Millet Meclisimizin Sayın Başkanvekili, siyasi partilerin değerli yöneticileri, temsilcileri, sendikaların, derneklerin eğitime gönül vermiş dostları hepimizi yürekten sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım,

Aslında çok önemli bir toplantı yapıyoruz. Türkiye'nin geleceğiyle ilgili, çocuklarımızla ilgili bir toplantı yapıyoruz. Toplantının önemini, siz ben-den daha iyi biliyorsunuz. Çünkü yıllarınızı eğitime verdiniz. Hepimiz çocuklarımızın iyi bir eğitim almasını isteriz.

Kendi yaşamımdan örnek vermek isterim size. Anadolu'nun kuş uçmaz, kervan geçmez bir köyünde doğdum. Ama cumhuriyetin sayesinde okudum. Fırsat eşitliği verildi bana. İlkokulu, ortaokulu, liseyi ve üniversiteyi bitirdim. Zor koşullarda okuduk. Benim kuşağım genelde zor koşullarda okudu. Ama bir fırsat eşitliği vardı ve cumhuriyetin sayesinde, cumhuriyeti kuranların sayesinde, yani Gazi Mustafa Kemal'in ve arkadaşlarının sayesinde bugün bizler belli yerlere geldik, gelebiliyoruz.

Kapsayıcı ve eşitlikçi bir eğitim bize fırsat eşitliği verdi... Kişinin zengin veya yoksul olması değil yeteneklerinin öne çıkabildiği bir süreç yaşandı ve o süreç içinde bizler de bir yerlere geldik. Bir başka anlatımla sorgulama ve esnek düşünmeyi bize öğrettiler.

Zaten eğitimin temelinde de merak vardır. Çocuklarımız okullarında ne kadar nitelikli sorular sorarlarsa eğitimin de o kadar başarılı olduğunu görür, anlarız. Merakı sorgulamayla yan yana getirdiğimizde farklı bir süreci çocuklarımıza yaşatmış oluruz... Bu aynı zamanda buluşun, yani icadın, inovasyonun yolunu açmak demektir.

Merak duygumuz yaşamımız boyunca devam ettiği için, eğitimin bir başka yönü ortaya çıkıyor. Yaşam boyu eğitim... Çünkü eğitim sadece okulda aldıklarınızla yaşamınızı sürdürmenize yetmiyor.

Peki, yaşam boyu eğitime Milli Eğitim Bakanlığımız veya Türkiye'de siyasal iktidarlar gerekli desteği, gerekli önemi veriyorlar mı? Kanımca hayır... Bugün eğitim en sorunlu alanlarımızdan biri haline dönüşmüş durumda.

Yıldırım Bey konuşmasını yaparken "**Eğitimi partiler üstü düşünüyoruz**" dedi. Evet, eğitim partiler üstüdür. Partiler üstü olmak zorundadır... Zaten Bakanlığın adı da Milli Eğitim Bakanlığı. Ama eğitimde milli olmak, evrensel değerlerden uzak olmak değildir. Milli olmak kendi değerlerimizi evrensel değerlerle buluşturmak demektir. Kendi değerlerimizi evrensel değerlerle buluşturuyorsak o zaman Milli Eğitim Bakanlığı hem Türkiye'de, hem de dünyada yankılanacak çok önemli başarılarla imza atan insanları, gençleri yetiştirmiş olur. O çerçevede değerlendirirsek Milli Eğitim Bakanına göre milli eğitim sistemi değişmez, başbakana göre değişmez, genel müdüre göre değişmez, cumhurbaşkanına göre değişmez.

Eğitim sisteminin evrensel değerleri ve milli değerleri içeren bir yapı içinde ele alınıp değerlendirilmesi lazım. Bunun yolunu da zaten Mustafa Kemal Atatürk göstermiş bize. Çağdaş uygarlığı aşmak, çağdaş uygarlığın üzerine çıkmak... Çağdaş uygarlığı nasıl aşacağız? Eğitimle, bilgiyle, bilimle aşacağız. Düşüncenin önündeki bütün engelleri kaldırarak aşacağız. Başka bir seçeneğiniz yok. Eğer siz eğitimde geri kalırsanız ülkeyi geriletmiş olursunuz. Osmanlının batışının temel nedeni bilimden ve çağdaş eğitimden yoksun olmasıdır. Dolayısıyla bugün temel sorumuz değerli arkadaşlarım, eğitim konusunda sağlıklı, tutarlı, sürdürülebilir ve kalıcı bir politika üretmememizdir. Eğitim konusunda kalıcı, sağlıklı, tartışmaya açık, sürekli yenilenen, sürdürülebilir bir politika izlediğimiz takdirde eğitimde çok daha başarılı süreçleri yakalayabiliriz.

Ben kısaca, bir siyasetçinin gözünden yaşadığımız sorunlara değinmek isterim. 18 yılda 7 kez Milli Eğitim Bakanı değişiyorsa ve her bakan değiştiğinde eğitim politikası da değişiyorsa bir sorunumuz var demektir. Oysa eğitim politikası kişinin değil, bilim insanlarının, eğitimcilerin, yani bütün ilgili tarafların bir araya gelerek kalıcı bir politika oluşturmalarından geçer. Yoksa bakana göre eğitim politikası, başbakana göre eğitim politikası olursa o eğitim politikası çocukların denek olarak kullanılmasına yol açar. Oysa bizim çocuklarımız değerlidir ve onların denek olarak kullanılmasını asla kabul etmeyiz.

Bakınız, LGS'yi getirdiler olmadı, OKS'yi getirdiler olmadı, SBS'yi getirdiler olmadı, TEOG'u getirdiler olmadı, tekrar LGS'ye döndüler. Yani alfabe de neredeyse harf kalmadı. Bu doğru değil. Kalıcı, tutarlı, mantıklı, bilime uygun, bir eğitim politikasının sürdürülmesi lazım. Öyle bir noktaya geldik ki, 21. yüzyılın Türkiye'sinde bakanlar çıkıp "**nitelikli okul**", "**niteliksiz okul**" ayrımı dahi yaptılar. Varlığının çocuğu nitelikli okula, fakir fukaranın çocuğu niteliksiz okula gidecek gibi bir tabloyu Türkiye'nin önüne koydular. Bunu kabul etmek mümkün değil.

Değerli hocalarım, sevgili öğretmenlerim,

4+4+4 sistemi nasıl geldi? Eğitim şuralarında tartışıldı mı? Hayır. Milli Eğitim Bakanlığında tartışıldı mı? Hayır. Bakanlar kurulunda tartışıldı mı? Hayır. Kalkınma planlarında var mıydı? Hayır. Kanun teklifini kim verdi? 5 milletvekili verdi. 5 milletvekilinin içinde eğitimci var mıydı? Hayır. Bana söyler misiniz böyle bir eğitim sistemi olur mu? Eğitimci olmayanların eğitim politikasını belirlemesi gibi bir garabeti 21. yüzyılın Türkiye'sinde yaşadık. Yani doktor olmayanın ameliyathaneye girip baypas ameliyatı yapması gibi... Aklın, mantığın alamayacağı şey... Ama Türkiye'de biz bunları yaşadık. Kimin karşı çıkması gerekirdi? Bütün öğretmenlerin karşı çıkması gerekirdi. Sadece ben kendi çocuğumu düşünmüyorum. Benimle aynı siyasi görüşü paylaşmayan insanların da çocuklarını düşünüyorum. O çocukların da iyi bir eğitim alması lazım. O nedenle siyasi görüşü ne olursa olsun bütün öğretmenlerin topluca karşı çıkması gerekirdi, "**Bu yanlıştır**" denmesi gerekirdi. Bu uygulama "**Türkiye'yi geriye götürür**" denmesi gerekirdi.

Değerli arkadaşlarım,

Uygulanan sistemin sonuçları ne oldu? Üniversite sınavlarında sonuçları gördük. Fizik alt testinde 1 milyon 131 bin 330 öğrenci, kimya alt testin-

de 1 milyon 163 bin 813 öğrenci, biyoloji alt testinde 1 milyon 477 bin 780 öğrenci bir tek soruyu dahi yanıtlayamadı. Çünkü aldıkları eğitim o yanıtı vermelerine yetmiyordu. O zaman eğitim politikasında bir yanlış var ve bu yanlışın bir şekilde düzeltilmesi gerekiyor. Kim düzelterek? Başta öğretmenler.

Sevgili öğretmen arkadaşlarım, sizler önemli bir güçsünüz! Öğretmen arkadaşlarıma ifade edeyim. Kamuda da önemli bir güçsünüz, Türkiye'de de önemli bir güçsünüz. Sizin önünüzdeki en ciddi engel, yine sizsiniz... Sizin ayrışmanız ve bölünmenizdir. Farklı siyasal düşüncelerde olabilirsiniz, farklı kimlikleriniz, farklı inançlarınız olabilir ama eğitimin evrenselliği konusunda ortak hareket etmek zorundasınız, birlikte hareket etmek zorundasınız. Çünkü söz konusu olan bizim çocuklarımız ve o çocukların çok iyi eğitim alması lazım. Okul ayrımı yapmadan, bölge ayrımı yapmadan bütün çocuklarımızın nitelikli, kaliteli, sorgulayan bir eğitimi almaları ve bunu da hak ettiklerini bilmemiz gerekiyor.

Değerli arkadaşlarım,

2014 yılında bir gecede binlerce okul yöneticisi değiştirildi. Bir gecede karar aldılar, bütün okul yöneticilerini değiştirdiler. Niçin? Efendim "**mevcutların siyasi görüşü farklıdır**" diye. Hep söylerim; devlet yönetiminde liyakat esastır, işi ehline vereceksiniz, işi bilene vereceksiniz. Siyasi tercihlere göre eğitim olmaz. Eğitim bilimseldir, eğitim laiktir, eğitim sorgulayıcıdır. Eğer siz böyle yaparsanız, sorgulama süreci içinde zaten insanoğlu gidip doğruyu bulacaktır. Ama kaybolan zamanı geri getiremeyiz.

Değerli hocalarım,

21. yüzyılın Türkiye'sinde öğretmenlerimize bir anlamda ekonomik olarak azap yaşıtılıyor.

Söyledik öğretmenlere 3600 Ek Gösterge verilmesi lazım... Özel okullara verilen desteği açıklayayım size, rakam 5 milyar 78 milyon lira. 3600 Ek Gösterge verilseydi öğretmenlere, onun mali yükü 5 milyar 200 milyon lira daha az. Niye verilmiyor öğretmene? Özel okullara her türlü desteği veriyorsunuz. Öğretmenlere o desteği vermiyorsunuz. Bunun da sorgulanması lazım değerli arkadaşlarım.

PISA sınavlarını biliyorsunuz hepimiz, gazetelerden de okuyorsunuz. Gerçekten içimiz acıyor, bizim çocuklarımız neden okuma becerisinde,

matematikte, fen bilimlerinde gerilerde yer alıyor. Bir sorunumuz var demek. O sorunu bir şekliyle gidermemiz gerekiyor. Kim giderecek? Siyaset kurumu ve öğretmenler evrensel değerleri yakalayarak, onları savunarak bu sorunu çözecek. Sadece ortaöğretim, ilköğretim değil üniversitelerde de tam bir facia var. Her tarafa üniversite açtık, güzel. Bununla da övündük, çok güzel. İyi de üniversiteyi açtık içinde akademisyen yok, ders verecek hoca yok. Bunun adı üniversite olur mu? Olmaz. Şimdi o okullardan mezun olanlar iş bulamıyorlar. Ciddi bir sorunumuz var. Bir öğretmeni yetiştirmek kolay değildir. Büyük bir emek, büyük bir sabrı göstermek zorundayız...

Düşünceyi ifade özgürlüğünün önemini en iyi öğretmenler bilirler. Öğretmeni, farklı düşündü diye kanun hükmünde kararnameyle kamu görevinden atarsak bu doğru değildir. Öğretmen de düşünecek, öğretmen de sorgulayacak hayatı. Onun da düşünme ve sorgulama hakkı var. Onun da farklı siyasi görüşü var. Bizim ona da saygı duymamız gerekir. Farklı düşündü diye onu alıp üniversiteden veya okullardan kanun hükmünde kararnameyle atarsanız bu doğru değil. O zaman hangi demokrasiden söz ediyoruz? Düşüncenin farklılığına tahammül edemeyen bir siyasal anlayışla demokrasi olmaz. Demokrasi zaten farklı düşüncelerin ortak zeminde dile getirilmesidir. Ortak zemin dünyadır. Farklı düşünceler bütün dünyada her yerde dile getirilir. Ayrıca siyasetçilerin bilmesi gereken bir gerçek var. Farklı düşünceler bir ülkenin zenginliğidir. Çatışma aracı değildir, kavga aracı değildir. Tam tersine zenginliğidir. Ne kadar çok farklı düşünce olursa o farklı düşünceler bir tartışma zemini yaratır. Her tartışma zemini bize doğru yolu gösterir, oturur tartışır ve bir istikamet, bir yol buluruz.

Değerli Arkadaşlarım,

Eğitimde yaşadığımız bir diğer sorun da barınma, yurt sorunudur.

Düşünebiliyor musunuz, yükseköğretimde 100 öğrenciden ancak 21'ine yurt veriyoruz... Bir yılda çözülecek sorun 18 yıldır çözülemedi. Yurt yapmak öyle çok pahalı bir şey değil. TOKİ'ye görev verirsiniz, "**Her üniversitenin yerleşkesine yurt yap**" dersiniz, mesele bu kadar basit. Bir yılda bitirirler. Birer, ikişer kişilik odalar, sıcak, soğuk suyu olan, geniş bant internet erişimi bulunan yurtlar yaparsanız. Öğrenciler gelir yurtlarında kalırlar, anneler, babalar güven içinde çocuklarını büyük kentlere gönderirler. Bu bile yapılmıyor. Neden? Yanlış siyasal tercihler nedeniyle bu bile yapılmıyor...

Değerli arkadaşlarım.

Sorunlar sadece bunlarla sınırlı değil. Eğitim konusuna ayırdığımız mali kaynaklar da son derece yetersiz. 2002 bütçesinde yüzde 17,18 olan eğitim yatırımları, 2020 bütçesinde yüzde 4,65'e düşmüş durumda. Bu çok ciddi bir sorun. Eğitime kaynak ayırmak, Türkiye'nin geleceğini sağlıklı inşa etmek demektir.

Değerli arkadaşlarım,

Bu sorunlar yeni değil, yıllardır var. Ama siyasal iktidarların bu sorunları çözme iradesi yok. Sorunlar çözülmeyince derinleşiyor ve olan çocuklarınıza ve dolayısıyla Türkiye'ye oluyor.

Eğitimde reform konusunda Finlandiya'dan örnek vereceğim. Finlandiya'da siyasetçiler, -iktidarı ve muhalefeti- bir gerçeği görüyorlar. Avrupa'da her ülkenin sürekli kalkındığını ve kişi başına gelirin sürekli arttığını görüyorlar. Avrupa'da bütün ülkeler gelişiyor, kişi başına geliri artıyor, ama Finlandiya'da kişi başına gelir bir türlü arzulanan düzeyde artmıyor, diğer ülkelere göre geride kalıyor. Oturuyorlar uzmanlarla birlikte konuyu masaya yatırıyorlar. Nerede bir sorunumuz var, nerede bir eksiğimiz var bizim? Oturup tartışıyorlar, sorunun eğitimden kaynaklandığını görüyorlar ve eğitimde bir reform yapıyorlar. Bugün Finlandiya'da kişi başına gelir Avrupa'da pek çok ülkeyi geride bıraktı, hızla büyüdüler. Biz ne yaptık Cumhuriyet Halk Partisi olarak? 2015 yılında bu reformu yapan bakan yardımcısı uzmanı Türkiye'ye davet ettik, İstanbul'a. Eğitimin bütün bileşenlerini de davet ettik. Çünkü sorun sadece bizim sorunumuz değil Türkiye'nin ortak sorunuydu. Reformu nasıl yaptıklarını, nasıl gerçekleştirdiklerini ve nasıl başarı elde ettiklerini bütün ayrıntılarıyla anlattı.

Değerli arkadaşlarım,

Ayşenur Özdemir diye bir hocamız var. 2017 yılında kendisinin bir makalesi yayınlandı. Hakemli bir dergide... Hocamız fizik öğretmeni ve Finlandiya'daki reformu araştırmış. Şöyle diyor araştırmasının bir bölümünde, "**Finlandiya'da eğitimdeki başarınızın sırrı nedir diye sorduğumuzda alacağımız cevap kesin ve net: Öğretmenlerimiz. Öğretmene duyulan güven, inanç ve değer en üst düzeydedir. Söyledikleri cümle şudur, her işi uzmanına bırakmalıyız. Yani liyakati uygulamalıyız. Eğitim görevini çocuklarla birebir yürüten öğretmenlerdir. Bu nedenle eğitimde birinci derecede yetkili öğretmendir. Her öğrenci**

önemlidir, her öğrenci özeldir, öğrencideki yetenekleri ortaya çıkaracak olan öğretmendir” diyor. Doğru mu? Doğru.

Peki, bizde öğretmen? Bir sorunlar yumağıyla karşı karşıya. En büyük sorunu ne? Sınıf sorunu var, öğrencilerin sorunu var, aybaşını nasıl getireceğim diye bir sürü sorunu var. Nasıl açacağız bunu? Bazen söylerler, **“Bu CHP var ya CHP, hep eleştirir ama hiç öneri getirmez”** diye. Ama size şunu söyleyeyim, nerede bir sorun dile gelmişse mutlaka onun nasıl çözüleceğini de dile getiriyoruz. Bunu unutmamanızı isterim. Nerede bir sorunu dile getiriyorsak nasıl çözüleceğini de söylüyoruz. Bizim çözümlümüz eksik olabilir, yanlış da olabilir, tartışmaya da açılabilir, hiçbir sorun yok. Bütün mesele, sorunla beraber çözümü de ortaya koymaktır. Öğretmen mademki eğitimin öznesidir, mademki bütün dünya bunu böyle kabul ediyor ve bütün uygulamalarda öğretmen sorunlarından arındırıldığında eğitim çok daha başarılı bir çizgiye oturuyorsa bizim de öğretmenlerle ilgili yapmamız gereken bir şeyler var. Neler yapmalıyız?

- 1 - Öğretmenler için özel bir yasa çıkarmalıyız. “Öğretmenler Meslek Kanunu...” Tıpkı hakimler, savcılar için çıkarılan özel yasa gibi... Çünkü öğretmen sıradan bir devlet memuru değildir, bu devlet memurlarını küçümsediğim anlamına gelmesin. Öğretmene verdiğimiz özel değer nedeniyle bunu söylüyorum. Çünkü öğretmen sıradan bir devlet memuru değildir. Öğretmen sadece sabah okula gidip akşam evine dönen bir kişi de değildir. Okulundaki sorunları, öğrencinin sorununu evine taşıyan, aklında taşıyan kişidir öğretmen aynı zamanda. O nedenle öğretmenlerle ilgili özel bir yasa olması lazım, Öğretmenler Meslek Kanunu.
- 2 - Öğretmenler çalışırken aldıkları aylık ile emekli olduklarında aldıkları aylık arasında uçurum var. Bir kişiyi, mesleği ne olursa olsun, yaşadığı hayat standardını yüzde 50 düşürürseniz toplumda da ailesinde de huzursuzluk yaratır. Bu en ciddi sorunlardan birisidir. Yapmamız gereken öğretmene 3600 Ek Göstergesi vermektir. Böylece öğretmen emekli olduğunda da çalışırken hangi yaşam standartlarındaysa aynı yaşam standardını sürdürebilecek. Bu toplumun aslında öğretmene duyduğu temel saygının da bir göstergesi olmalıdır.
- 3 - 24 Kasım Öğretmenler Günü. Siyaset kurumunun o gün öğretmenleri ödüllendirerek, birer aylık ikramiye verilmesi gerekir. Tabii öğretmeni seviyor ve sayıyorsa...

- 4 - Aynı işi yapan öğretmenlerle ilgili bir garip tablo var. Kadrolu öğretmen, sözleşmeli öğretmen, ücretli öğretmen gibi... Farklı farklı uygulamalar var. Ama hepsi öğretmen ve aynı işi yapıyorlar, ama aldıkları maaşlar ve statüleri farklı. Birisi yüksek maaş, birisi düşük maaş, birisi ders başına maaş alıyor. Böyle bir garip tablo var. Öğretmenlerin eşit ve aynı haklara sahip statüye kavuşturulması lazım...
- 5 - Atama bekleyen binlerce öğretmen olmasına karşın hala öğretmen açığımız var. Bu doğru değil. Sağlıklı işleyen bir devlet çarkında eğitim, sağlık ve güvenlikte boş kadro olmaz. Çünkü bu üçü zaten devletin temel görevidir. Eğitim, sağlık ve güvenlik... Bütün kadroları doldurmanız lazım ve bu hizmeti de toplumun her noktasına, ülkenin tüm coğrafyasına taşımanız gerekir.
- 6 - Taşınmalı eğitime son verilmeli. Taşınmalı eğitim son derece yanlış. Öğretmeni şöyle düşünün, öğretmen elinde bir meşaleyle, herhangi bir kamu görevlisinin ulaşamadığı noktaya ulaşan kişidir. Toplum aydınlatan kişidir öğretmen. Öğretmenin böyle bir özelliği var. Köye de gitmeli öğretmen, mezraya da gitmeli öğretmen. Nerede öğrenci varsa öğretmen de orada olmalı. Öğretmen sadece oradaki çocukları eğitmek için değil, oradaki toplumu da aydınlatır. Sorunlar çıktığında başvurulan, sorunları çözen bir aktör olarak öğretmen vardır. Cumhuriyetin kuruluşunda böyleydi zaten. At sırtında, katır sırtında köylerden kız öğrencileri toplayıp okutan öğretmenleri asla unutmadık. Dolayısıyla öğretmen dediğimiz kişiyi toplumun bütün coğrafyasına dengeli dağıtmak zorundayız neden? Aydınlanma için. Buna ihtiyacımız var.
- 7 - Bugün öğretmenlerin yüzde 90'ı yoksulluk sınırının altında maaş alıyor. Açlık demiyorum yoksulluk sınırının altında maaş alıyor. Yani öğretmenlerin yüzde 90'ı aslında yoksulluğa mahkum etmiş bir ülkeyiz. Ama gidin Finlandiya'ya, gidin Almanya'ya, gelişmiş bütün ülkelere gidin öğretmen baş tacıdır. Neden yoksulluk sınırının altında öğretmene aylık veriyoruz? En azından hiç değilse yoksulluk sınırının bir puan üstünde aylık verelim, madem bütçe yetmiyor. Bunu biz söylüyoruz. Yani CHP söylüyor. Ama bu talep sizlerden de gelmeli. Sadece X öğretmen derneğinden veya sendikasından değil, bütün öğretmenlerin ortak talebi olmalı.

Değerli arkadaşlar,

- 8 - Kanun hükmünde kararnameyle görevlerine son verilenlerin görevlerine iade edilmesi lazım.
- 9 - Özel okullara aktarılan paralar var. Özel okullara kamunun para aktarmaması lazım... Aktaracaksanız camı, penceresi olmayan, kapısı olmayan devlet okulları var, önce onları onarın. O okullar öncelikle doğru dürüst okul haline dönüşsün, öğrencilerin masaları, sıraları olsun, öğretmenler rahat etsin.
- 10 - Birleştirilmiş sınıf uygulamasının da son bulması gerekiyor. 21.yüzyılın Türkiye'sinden söz ediyoruz. Hala birleştirilmiş sınıflar var. Değerli arkadaşlarım, hala ikili eğitim var. 21. yüzyılın Türkiye'si, ortaçağdan söz etmiyoruz, cumhuriyetin ilk kuruluş yıllarından da söz etmiyoruz, 21. yüzyılın Türkiye'sinden söz ediyoruz. Köy Enstitüleri bizim eğitim tarihimizde bir dönüm noktasıdır. Onun bir öncesi Millet Mektepleri'dir. Millet Mektepleri sonra Köy Enstitülerine evrilmiştir.
- 11 - Okul aile birliklerine biraz daha fazla yetki vermek gerekiyor. Öğretmen ve öğrenciyi buluşturan, velileri buluşturan bu yapının daha sağlıklı bir zeminde yürütmesini istiyoruz.
- 12 - Değerli arkadaşlarım, Bir toplumu büyütmek istiyorsanız, bir toplumu geliştirmek istiyorsanız kesinlikle eğitimi ihmal etmeyeceksiniz. Eğer toplumu geri bıraktırmak istiyorsanız, ekonomik olarak, sosyal olarak, siyasal olarak bu toplum geriye gitsin istiyorsanız öyle gelip işgal etmek, bombalamak, bunlara hiç gerek yok. Sadece eğitim sistemini bozacaksınız. Eğitim sistemini bozduğunuz andan itibaren o toplum geriye gider. Bunu en güzel anlatan kişilerden birisi de Gazi Mustafa Kemal Atatürk'tür. Ben onun bir cümlesiyle konuşmamı bitirmek isterim. Şöyle der Gazi; **"Eğitimdir ki bir milleti ya hür, bağımsız, şanlı, yüksek bir topluluk halinde yaşatır ya da milleti esaret ve sefalete terk eder."** Biz büyümek istiyoruz, biz ülkemizde huzur istiyoruz, biz çocuklarımızın çok iyi eğitim almasını istiyoruz. Biz çocuklarımızın bütün dünyayı sorgulamasını istiyoruz. Biz çocuklarımızın öğretmenlerine çok nitelikli, kaliteli sorular sormalarını istiyoruz. Biz çocuklarımızın soru sorarken engellenmemelerini istiyoruz. **"Sus, yeteri kadar soru sordun"** denmemesini istiyoruz. Biz çocuklarımızın iyi beslenmesini istiyoruz. Biz çocuklarımızın üniversiteyi kazandığında anne ve babaların kaygı duymamasını, **"Onların yurtları var o**

yurtlarda kalacaklar" diye düşünmesini istiyoruz. Biz eğitime daha fazla kaynak ayrılmasını istiyoruz. Ve öğretmenlerimizin **"Aybaşını nasıl getireceğim"** diye düşünmemelerini istiyoruz. Biz öğretmenlerin toplumun en saygın sınıfı olarak kabul edilmesini istiyoruz. Bizi yetiştiren, topluma kazandıran, bugünlere getiren kişinin öğretmen olduğunu asla ve asla unutmamamız gerekiyor. Ülkenin geleceği öğretmenlerin elindedir. Öğretmenine yeterli ortamı, sağlıklı ortamı, görev yapacak bir ortamı sağlayamayan bir toplum geriye gitmeye mahkumdur. Biz ileriye gitme kararlılığımızdayız. Kimlerle? Öğretmenlerimizle birlikte. Hepinize en içten selamlar, saygılar sunuyorum.

Kemal KILIÇDAROĞLU
CHP Genel Başkanı

Nasıl Bir Eğitim İstiyoruz*

Sayın Genel Başkanım, TBMM Başkanvekilimiz, siyasi parti, sendika ve derneklerimizin değerli genel başkanları, akademisyenlerimiz; sevgili öğretmenlerimiz, öğrencilerimiz, okul aile birliği temsilcilerimiz ve velilerimiz; genel başkan yardımcılarımız, il ve ilçe başkanlarımız, milletvekillerimiz, belediye başkanlarımız; Türkiye'nin 81 ilinden gelen il ve ilçe eğitim sekreterlerimiz ve eğitime gönül veren tüm dostlar...

CHP Eğitim Politikalarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcılığı tarafından düzenlenen "CHP Eğitim Çalıştayı"na hoş geldiniz.

Hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Öncelikle, 2019- 2020 eğitim öğretim yılı yarıyıl tatiline giren sevgili öğrencilerimize ve değerli öğretmenlerimize iyi tatiller diliyorum. Tatilde dinlenmelerini, sevdikleri şeyleri yapmalarını, enerji depolayarak yeni yarıyla başlamalarını istiyoruz.

Bugün burada toplanma sebebimiz de onlar.

Onların geleceği, Türkiye'nin geleceğidir!

Aydınlık yarınlarımızdır...

Değerli katılımcılar

Bugün eğitim sistemimiz hiç olmadığı kadar büyük bir krizin içindedir. Eski eğitim sistemini yıkıp, kafalarındaki sistemi kurmaya çalışanların yarattığı bir kriz bu.

Türkiye tüm aksaklıklarına ve eksikliklerine rağmen; laik, demokratik, bilimsel, kamusal eğitim hedefinde yol alırken, AKP hükümeti bu sistemi alaşağı edip; laikliğe, bilimselliğe, demokratik ve kamusal eğitime savaş açtı.

AKP kendi siyasi düşüncesini bütün topluma dayattı. Dindar ve kindar nesiller yetiştireceğini ilan etti. Türkiye Cumhuriyetini belli bir süre yönetmek için seçimle gelen siyasi bir partinin herkesi "dindar" ve "kindar" yapma hakkı var mıdır? Yok, tabii ki! Ama AKP tam da bunu yaptı.

Getirdiği sınav sistemi ile çocuklarımızı İmam Hatip Liselerine gitmeye mecbur bıraktı. Üniversiteleri bilim yuvası olmaktan çıkarttı. Rektörler

tek adam tarafından atanmaya başlandı, muhalif olan herkesi üniversitelerden attı. Uluslararası sıralamalarda Türkiye en geri sıralara düştü.

Keyfi uygulamalarla, tek adamın bir gecede aldığı kararlarla, Milli Eğitim Bakanlarının değişmesiyle eğitim sistemini değiştirdi. Çocuklarımızı denek olarak kullandı. Onların hayallerindeki okul türlerine gitmelerine dahi izin vermedi. Hem çocuklarımızın geleceğini, hem de Türkiye'nin zamanını çaldı.

Değerli katılımcılar,

Bizler eğitimi siyaset üstü görüyoruz. Çünkü eğitim hepimizin ortak sorununu. Eğitim Türkiye'nin temel sorunlarının en başında geliyor. Çalıştayı da bu anlayışla düzenledik. Hiç bir ayırım gözetmeden eğitimin tüm paydaşlarını çalıştay gruplarımıza katkı sunmaları için davet ettik.

Başta TBMM eğitim, kültür, gençlik ve spor komisyonu başkanı ve üyeleri ve Milli Eğitim Bakanı Sayın Ziya Selçuk olmak üzere, eğitim için elini taşın altına koyan herkesi çalıştayımızda görmek istedik.

Sayın Ziya Selçuk'tan Türkiye Cumhuriyeti'nin Milli Eğitim Bakanı olarak, yakın zamanda Türkiye Cumhuriyetini yönetecek olan CHP'nin eğitim çalıştaya katılmasını beklerdik. Ancak Milli Eğitim Bakanımız çalıştayımıza gelmedi. Gelseydi her dönem kendisine verdiğimiz zayıf karne notunu, bu dönem birkaç puan attırmış olacaktı. Maalesef bu şansını kaybetti.

Değerli katılımcılar

Bugün burada akademisyenlerimiz, eğitim uzmanlarımız, eğitim sendikalarımızın temsilcileri, okul aile birliği temsilcileri ve eğitim gönüllüleri ile Türkiye'nin kanayan yarası eğitim sorunlarını masaya yatıracağız.

"Nasıl bir eğitim istiyoruz?" sorusuna yanıt arayacağız, çözüm önerilerimizi ortaya koyacağız.

Bu amaçla altı "çalışma grubu" belirledik:

1. Eğitim Hakkı ve Eğitime Erişim Sorunları
2. Laik ve Bilimsel Eğitim
3. Kamusal Eğitim Politikaları

4. Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Öğretmen Sorunları

5. Eğitimde Teknoloji Kullanımında Yeni Yaklaşımlar ve Mevcut Sorunlar

6. Yükseköğretim Politikaları ve Sorunları

Değerli katılımcılar

Çalıştayımızdan çıkacak sonuçların, parti programının güncellenmesinde, hem de eğitim politikalarımızın belirlenmesinde bize yol göstereceğine ve katkı sunacağına inanıyoruz.

Bu bir başlangıç, eğitim çalıştaylarımız, uluslararası eğitim çalıştayı ve eğitimin önde gelen konularının masaya yatırılacağı seri çalışmalarımız devam edecek.

Bizim eğitim hedefimiz;

“Eğer bir gün benim sözlerim bilimle ters düşerse, bilimi seçin” diyen Cumhuriyetimizin kurucusu laik ve bilimsel eğitimimizin temellerini atan Mustafa Kemal Atatürk’ün gösterdiği aydınlık yoldur.

Hedeflerimize laik, bilimsel ve demokratik eğitimle ulaşacağımıza inanıyoruz.

Eğitim yolumuz açık olsun...

Herkesi saygı ve sevgilerimle selamlıyorum.

Yıldırım KAYA

CHP Eğitim Politikaları
Genel Başkan Yardımcısı
Ankara Milletvekili

* Yıldırım Kaya'nın 18 Ocak 2020 CHP Eğitim Çalıştayı açılış konuşması

Covid-19 Salgını ve Uzaktan Eğitim*

18 Ocak 2020'de “CHP Eğitim Çalıştayı”ni yaparak, 22 Ocak'ta sonuç bildirgesini kamuoyu ile paylaştık. Kamuoyunun tüm kesimleri ve eğitim bileşenlerinin yoğun ilgisinden dolayı elinizdeki “Genişletilmiş Sonuç Bildirgesini” hazırladık. Ancak kitapçığımızı basmaya fırsat bulamadan 11 Mart 2020'de Türkiye'de de ilk Covid-19 vakası tespit edildi.

Basımını elimizde olmayan nedenlerle geciktirdiğimiz kitapçığımızı dijital olarak da yayınlamanın faydalı olacağına karar verirken; Covid-19 salgını nedeniyle eğitimde yaşanan gelişmeleri de kısaca değerlendirme ihtiyacı doğdu.

Covid-19 salgınıyla birlikte hayatın olağan akışı değişti; hiçbir şeyin eskisi gibi olamayacağı anlaşıldı. Milli Eğitim Bakanlığı 16 Mart'ta okulları tatil etti. 23 Mart'tan itibaren de Eğitim Bilişim Ağı (EBA) üzerinden uzaktan eğitim süreci başlatıldı. Yükseköğretim Kurumu (YÖK), ise üniversitelerin bahar dönemi eğitim öğretim sürecinin uzaktan eğitimle yapılacağını duyurdu.

Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk uzaktan eğitimin televizyon ve internet aracılığıyla yapılacağı ve “ücretsiz internet verildiği” açıklamasını; bütün öğrencilerin evinde televizyon, bilgisayar ve internet bağlantısı olduğu varsayımıyla yaptı. Oysaki Türkiye'de internet bağlantısı, bilgisayarı hatta televizyonu olmayan; açlık sınırı altında yaşayan milyonlarca insan var.

Diğer yandan, AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın da “Ekonomik İstikrar Kalkanı” paketinde, dar gelirli ve fakir öğrencilerimize pay ayırmadığını gördük.

Öğrencilerimizin eğitimlerinden geri kalmamaları için internet bağlantısı, bilgisayar ve televizyon ihtiyaçlarının ivedilikle karşılanması için gerekli uyarılarımızı yaptık. Konuyu TBMM'ye taşıyarak Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk tarafından yanıtlanması için bir soru önergesi verdik. Uzaktan eğitim başlamadan önce evinde internet bağlantısı, bilgisayarı ve televizyonu olmayan öğrencilerin tespit edilerek ihtiyaçlarının karşılanması gerektiği söyledik.

Ancak uyarılarımız dikkate alınmadı. İnternet bağlantısı ve bilgisayarı olmayan milyonlarca öğrenci uzaktan eğitimden faydalanamadı. EBA'nın yayına başladığı ilk günlerden itibaren yoğunluktan kaynaklı milyonlarca öğrenci de dersleri takip edemedi. Altyapı yetersizliği yayınlara erişimine engel oldu. Günde yirmişer dakikadan verilen iki ders ise öğrencilerimize yeterli olmadı.

Ders aralarında çocuklarımıza Adnan Menderes'in idam animasyonu ve şiddet içerikli görüntüler izletilip, ilahiler dinletildi. İdam animasyonunun ve şiddet içerikli görüntülerin izletilmesi çocuklarımızın psikolojisini bozdu, korku yarattı.

Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk tarafından yanıtlanması için üç ayrı soru önergesi vererek tüm bu konuları TBMM'nin gündemine taşıdık.

Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk da, çocuklarımızın yaklaşık yüzde 20'sinin evinde internet bağlantısı olmadığını açıkladı.

Bu açıklamaya göre, örgün eğitim kapsamında bulunan 18 milyon 108 bin 860 öğrencinin, 3 milyon 621 bin 772'si uzaktan eğitime internet üzerinden ulaşamadı. (Bu sayı uzaktan eğitimin ilerlediği günlerde daha da artarak 5 milyonu aştı)

OECD'nin hazırladığı "Covid-19 Salgınında Eğitim 2020" raporuna göre de, Türkiye 77 ülke arasında öğrencilerin internete erişim sıralamasında 70. sırada yer aldı.

"FATİH Projesine ayrılan bütçe ile öğrencilerin uzaktan eğitime erişmeleri için evdeki teknik donanımları tamamlanmalı, bilgisayar ve televizyon ihtiyaçları ivedilikle karşılanmalı" yönündeki önerilerimiz de duyulmadı, öğrencilerimiz EBA eğitiminden de mahrum bırakıldı.

Böyle devam ederse eğitimdeki fırsat ve imkan eşitsizliği nedeniyle oluşan makas daha çok açılacak.

Covid-19 salgın sürecinde öğretmenlerimiz de mağdur edildi. Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk, "Yasal düzenlemeye ihtiyaç var" diyerek ücretli öğretmenlere ve usta öğreticilere ders ücretlerinin ödenemeyeceğine ilişkin okullara yazı gönderdi.

Bu konuda yaşanacak sorunlar konusunda da TBMM'ye bir soru önergesi vererek Milli Eğitim Bakanlığını uyardık. Gerekli yasal düzenlemenin yapılması için de yasa değişikliği teklifi verdik. "Gelin hep birlikte bu düzenlemeyi TBMM'den geçirelim" dedik. Verdiğimiz mücadele sonucu ücretli öğretmenlere ücretlerinin ödenmesi kararı alındı. Ancak verilen ücretlerin telafi eğitimi kapsamında değerlendirilebileceği tartışmaları devam etmektedir. Halk eğitim merkezlerinde çalışan usta öğreticilerden yaklaşık 2800 kişiye ise ücretleri ödenmedi.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununa 50. maddesinde yapılan değişikliklerle, "Öğretmenlerin yaz tatilleri dışındaki tatillerinde mesleki çalışmalarına katılmaları" ve "Rehber öğretmenlerin tercih danışmanlığı, alan ve ders seçimi, öğrenci tanılama sürecine bağlı olarak izin ve tatil dönemlerinde de görevlendirilmeleri" hükmüne bağlanarak öğretmenler mağdur edildi.

Öğretmenlerin çalışma düzeninin ülke genelinde genel hayatı etkileyen salgın hastalık, doğal afet, elverişsiz hava koşulları vb. durumlara göre geçici olarak esnek hale getirilmesi eğitimin devam etmesi için bir ihtiyaçtır. Ancak bu düzenlemelerin kalıcı madde ile yapılması uygun değildir. İlgili fıkralarının madde metninden çıkarılması için, komisyonda ve TBMM Başkanlığına verdiğimiz değişiklik önergemiz AKP ve MHP'li üyeler tarafından reddedildi.

Öğretmenlerin çalışma düzenine ilişkin değişiklikler eğitimin bileşenlerinin fikri alınarak düzenlenmelidir. Covid-19 salgınının öğretmenler üzerinde baskı kurmak için fırsata dönüştürülmesini kabul etmiyoruz. Öğretmenlerimiz canlı eğitimle öğrencileri ile 24 saat iletişim halinde ve görevinin başındadır.

Bu süreçte okul servisçileri ve veliler de zor günler yaşıyor. Öğrenci velileri kullanmadıkları servisin ücretini ödemek istemiyor. Ancak sözleşmeler ve ihaleler sene başında yapıldığı için velilerin kullanmadıkları servislerin ücretlerini ödemeleri gerekiyor. Konuya ilişkin TBMM'ye soru önergeleri vererek veli ve servisçileri mağdur etmeyecek bir çözümün ivedilikle hayata geçirmesi gerektiğini gündeme taşıdık.

Milli Eğitim Bakanlığı son olarak uzaktan eğitimin 31 Mayıs tarihine kadar uzatıldığını açıkladı. YÖK ise üniversitelerin 15 Haziran'da yeniden

eğitime başlayacağını duyurdu. YKS sınavları ileri bir tarihe, 27-28 Haziran'a alınırken LGS de 20 Haziran'a alındı. Öğrencilerin sınav tarihlerinin Covid-19 tehdidinin etkisini kaybettiği bir tarihe alınması talepleri dikkate alınmadı. Sınav tarihlerinin yeniden belirlenmesinde Milli Eğitim Bakanı, YÖK Başkanı ve Bilim Kurulu üyeleri devre dışı bırakıldı. Eğitime ilişkin can alıcı kararlar sarayda, tek adam tarafından alındı.

Normalleşeme sürecinin başlamadığı bir dönemde YKS ve LGS sınavlarının yapılacak olması, üniversitelerin 15 Haziran'da açılma kararının alınması, Milli Eğitim Bakanının ilk ve ortaöğretimde okulların ne zaman açılacağına ilişkin bir açıklama yapmaması tedirginlik yaratmaktadır.

CHP olarak süreci çok yakından takip etmekte, önerilerimizi ve eleştirimizi yetkili makamlara direk ya da basın aracılığıyla iletmekte; kamuoyunu, öğrencilerimizi, öğretmenlerimizi ve velilerimizi bilgilendirmeye devam etmekteyiz.

* Yıldırım Kaya

GİRİŞ

Bugünün refah toplumlara, Türkiye'nin yaşadığı temel sorunlara yüzyıllar önce eğitim politikalarıyla çözmüş olan toplumlardır. Türkiye'nin temel sorunlarının altında yatan gerçek nedenler de eğitim sorununda gizlidir.

Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk de eğitimin önemini kavrayan dünyadaki ender liderlerden biridir. Sakarya Meydan Muharebesi devam ederken 1921 yılında Ankara'ya gelerek Maarif Şurasını toplamıştır. Eğitim devrimlerinin temellerini savaş devam ederken öğretmenlerle birlikte atmıştır.

"En önemli ve feyizli görevlerimiz, milli eğitim işleridir. Milli eğitim işlerinde mutlaka muzaffer olmak lazımdır. Bir milletin gerçek kurtuluğu ancak bu suretle olur." diyerek gerçek zaferin yolunu göstermiştir. Eğitim devrimlerini de bu kararlılık ve inançla yapmıştır.

Mustafa Kemal Atatürk, eğitim devrimiyle bizlere paha biçilmez bir miras bırakmıştır. Kazanılan zaferlerin kalıcı olması için eğitimle taçlandırılması gerektiğini göstermiştir.

Cumhuriyetimizin ilk yıllarında laik, demokratik, bilimsel ve kamusal eğitimin temelleri atılmıştır. Ancak darbeler ve hükümetlerin eğitim devrimlerine karşıt politikalarıyla kesintiye uğramış, uygulamalarda büyük sorunlar yaşanmıştır.

Eğitim devrimlerine karşıt politikalar AKP döneminde de artarak devam etmiştir. AKP'nin yeni bir "rejim" kurma çabaları en fazla eğitim sistemimizde kendini hissettirmiştir. Laik, demokratik, bilimsel ve kamusal eğitime savaş açılmıştır. Eğitim sistemini tamamen yıkıp yerine kendi sistemlerini kurmak için büyük bir çabanın içine girilmiştir. Eğitimin bilimsellikten uzaklaştırılması ve paralı hale getirilmesi konusunda önemli yol kat edilmiştir.

Biz de eğitim devrimlerinin bekçileri olarak "Her şeyin başı eğitim" diyerek yola çıktık. Eğitim devrimlerinin temellerinin sağlam atıldığını biliyoruz. Bu temelin kolay kolay yıkılmayacağının farkındayız. Ancak Türkiye'nin daha fazla zaman kaybına tahammülü yok! Bir iktidar değişikliğine ihtiyaç var. 31 Mart'ta iktidar yolumuz açıldı. Biz artık iktidara gebeyiz. Her alanda olduğu gibi eğitim politikalarımızı da eğitimin bileşenleriyle birlikte hazırlıyoruz.

Elinizdeki kitapçık, CHP Eğitim Politikaları Başkan Yardımcılığının iktidara hazırlık kapsamında yürüttüğü eğitim çalışmaları ile 18 Ocak 2020'de gerçekleştirdiği "CHP Eğitim Çalıştayı" sonucu elde ettiği verileri ve değerlendirmeleri kapsamaktadır.

Eğitim Cumhuriyeti kuranların işidir...

Cumhuriyeti kuranlar en zor şartlarda başardı, onların izini sürenler de başaracak!

Yıldırım KAYA

CHP Eğitim Politikaları
Genel Başkan Yardımcısı
Ankara Milletvekili

CUMHURİYETİN GELECEĞİ İÇİN EĞİTİM

Nitelikli ve herkes için erişilebilir bir eğitim, demokratik toplumun ve sürdürülebilir kalkınmanın temelidir.

Eğitim olanaklarına eşit bir şekilde erişim ve yaşam boyu eğitim olanaklarının özellikle eğitime erişemeyenleri de kapsayacak bir biçimde düzenlenmesi insan haklarına ve onuruna saygının, bireyin kişiliğinin tüm yönleriyle gelişiminin ve özgürleşmesinin temel güvencesidir.

18 yıllık AKP iktidarında eğitimde demokratik ideallerden, bilimsel ve çağdaş pedagojik ilkelerden giderek uzaklaşmış, "kindar ve dindar" nesil yetiştirme yaklaşımıyla geçmişin olumlu birikimi de yok edilmiştir.

Devletin anayasal olarak eğitim hakkını sağlama yükümlülüğü yerine

getirilmemiş, parasız ve nitelikli eğitim hedefinden vazgeçilmiş, devlet okullarını güçsüzleştirici politikalar ısrarla sürdürülmüştür.

Aynı zamanda bütçeden eğitime ayrılan pay yıllar itibarıyla sürekli azalmış, ailelerin eğitim harcamaları ise artmıştır. AKP bu yolla açık ve örtük biçimde eğitimi ticarileştirmiştir. Devlet okullarında ise kamusal ilkesi egemen olmaktan çıkartılmıştır.

Eğitimi konuşmak; ülkenin geleceğini, çocuklarımızın ve gençlerimizin umutlarını, toplumumuzun bekasını ve refahını konuşmaktır. Bugünkü sorunlarımızı ve gelecekte nasıl bir toplum olacağımızı konuşmaktır.

Ülkemizin her sorununda olduğu gibi eğitimde de sorunlarımızı saptamak ve bu sorunlara çözüm önermek; muhalefette iken eğitimimizin daha ileriye taşınmasına yönelik öneri ve eleştirilerimizi ortaya koymak; iktidarımızda ise bu sorunları köklü biçimde çözerek, ülkemizin eğitim sistemini, Türkiye'yi çağdaş uygarlık düzeyine çıkartacak ve onu aşacak ana taşıyıcı kurum haline getirmek, Cumhuriyet Halk Partisi'nin görevidir.

Bu amaçla uzunca bir süredir devam eden çalışmaların ardından 18 Ocak 2020 tarihinde "Cumhuriyet Halk Partisi Eğitim Çalıştayı" nı gerçekleştirdik. Çalıştayımıza eğitimin tüm bileşenlerinin katılmasını hedefledik ve bunun için büyük bir çaba harcadık. Çalıştaya başta üniversite öğretim üyeleri olmak üzere, eğitim ile ilgili uzmanlar, sendikalar, dernekler, eğitim bilim yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler, öğrenci velileri ve Okul Aile Birliği temsilcileri gibi eğitimin tüm bileşenleri katıldı. Çalıştayı ardından devam eden toplantılarla da "Cumhuriyetin Geleceği İçin Eğitim Raporu" muzu sonuçlandırdık.

Bizim amacımız yeni bir dünyaya hazırlanmaktır. Hedefimiz insanca yaşanabilir bir Türkiye ve dünyadır. Bu nedenle eğitim giderek daha fazla önemli hale gelmektedir. Bunun için tüm politikalarımızın merkezinde yaşam boyu öğrenme ve insan merkezli çözüm arayışı bulunmaktadır.

İktidara hazırlanan bir parti olarak sorumluluğumuzun farkındayız. Çocuklarımızı ve gençlerimizi karanlığa mahkûm etmeyeceğimizin altını bir kez daha çizmek istiyoruz.

Bu anlayışla yürütülen çalışmalarımızda ve düzenlenen çalıştayımızda ortaya çıkan eğilimleri göz önünde bulundurarak, eğitimin sorunlarını ve çözüm önerilerimizi kamuoyuyla paylaşmak istiyoruz.

AKP Döneminde Eğitimdeki Büyük Gerileme

18 yıllık AKP iktidarında eğitimde demokratik ideallerden, bilimsel ve çağdaş pedagojik ilkelerden giderek uzaklaşmış, "kindar ve dindar" nesil yetiştirme yaklaşımıyla geçmişin olumlu birikimi de yok edilmiştir.

Devletin anayasal olarak eğitim hakkını sağlama yükümlülüğü yerine getirilmemiş, parasız ve nitelikli eğitim hedefinden uzaklaşmış, devlet okullarını güçsüzleştirici politikalar ısrarla sürdürülmüştür.

Aynı zamanda bütçeden eğitim **yatırımlarına** ayrılan pay 2002'de yüzde 17,18 iken 2020'de yüzde 4,65'e kadar gerilemiş, ailelerin eğitim harcamaları ise artmıştır. AKP bu yolla açık ve örtük biçimde eğitimi piyasalaştırmıştır. **Türkiye'de nitelikli ve çağdaş eğitim giderek küçük bir kesimin ayrıcalığı haline getirilmiş, eğitimin kamusal hizmet olma ilkesi büyük oranda terk edilmiştir.**

Eğitim programlarına yönelik ideolojik müdahale çağdaş ve bilimsel eğitimi ortadan kaldıracak düzeye gelmiştir. Nitekim uluslararası standart sınavlara da yansıdığı biçimiyle öğrenci başarısı düşmüş, eğitimdeki nitelik kaybı açıkça ortaya çıkmıştır.

AKP'nin eğitim sistemimizi getirdiği nokta ana hatlarıyla şöyle özetlenebilir:

- **AKP döneminde Türkiye'de zorunlu eğitim kademelerinde yüzde yüz okullaşma gerçekleştirilememiştir.** MEB'in Şubat 2020'de yayımlanan 2019 İdare Faaliyet Raporunda yer alan yaş grupları yılsonu okullaşmanın gerçekleşme oranlarına göre 3-5 yaşta okullaşma oranı yüzde 44,05, 6-9 yaşta yüzde 98,28, 10-13 yaşta yüzde 98,64, 14-17 yaşta yüzde 88,22 olarak gerçekleşmiştir. Oranlara bakıldığında okullaşması gereken bütün yaş gruplarında toplamda çağ nüfusunun yüzde 17,7'sinin okul dışında kaldığını görmekteyiz. Öte yandan okullaşma, eğitime erişimin sağlanması için yeterli değildir. MEB 2019 İdare Faaliyet Raporu devamsızlık, sınıf tekrarı ve okul terklerinin önemli

bir sorun olmaya devam ettiğini göstermektedir. Sorun olan bu durum okullaşmış görünen nüfusun da zamanla sistem içinde kalma-yacağına ortaya koymaktadır.

- **Okul öncesi eğitimde de eğitime erişim önemli bir sorun olarak öne çıkmaktadır. 2019-20 eğitim-öğretim yılında, 3-5 yaş grubunda gerçekleşen okullaşma oranı yüzde 44,05'tir.** Bu oranlar yüzde 87 olan OECD ortalamasının çok altındadır. Öğrenme doğumla başlayan ve yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Bireylerin eğitim hakkını engelleyen koşullar ailenin içinde yer aldığı toplumsal çevrede başlar ve dolayısıyla çocuklar eşit olmayan bir biçimde eğitim sürecine dâhil olurlar. Çocuk gelişiminin ilk aşamalarında nitelikli bir toplumsal çevre ile kurduğu etkileşim, çocuğun psikolojik ve diğer alanlardaki gelişimini, daha ileri eğitim olanaklarını kullanması açısından önem taşır.
- **AKP döneminde özel gereksinimli çocuklar, geçici koruma altındaki çocuklar, çalışmak zorunda kalan çocuklar, çatışma yoğunluklu bölgelerde yaşayan çocuklar bireysel, toplumsal ekonomik ve kültürel engelleri nedeniyle eğitim sistemine erişim bakımından ihmal edilmiş grupları oluşturmaktadır.** Eğitim terki de en çok bu gruplarda gözlenmektedir. Dezavantajlı çocuklar kategorisini oluşturan bu çocukların eğitime ilişkin özel önlemler alınmadığı sürece eğitimden dışlanan gruplar olma durumları ortadan kalkmış olmayacaktır.
- **Özel gereksinimli çocuklar ilkokula gelene dek büyük oranda eğitim dışında kalmış; aile eğitimi ve desteği olmadığı sürece var olan eğitim olanaklarından da yararlanamamıştır.** Söz konusu eğitim olanakları devlet okullarında tam olarak yerine getirilmediği için hizmet satın alımı yoluyla özel özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri tarafından sağlanmaktadır. Ayrıca cinsiyet ayrımcılığı en çok bu gruplarda göze çarpmakta, özel eğitimden yararlanan erkek öğrenci sayısı kız öğrenci sayısından çok daha fazla olmaktadır. (MEB 2018-19 İstatistikleri/Erkek 252.835,Kadın 145.980)

- **Üstün ve özel yetenekli çocuklar gelişimlerini destekleyen özel önlemlere ihtiyaç duymaları nedeniyle dezavantajlı konumda değerlendirilen çocuklardır. Bu çocuklar da özel gereksinimli çocuklar arasında göz ardı edilen bir kesimi oluşturmuşlardır.** Üstün ve özel yetenekli çocuklara potansiyellerini geliştirecek yeterli fırsatlar sunulurken, toplumsal, kültürel ve ekonomik gelişime katkıda bulunacak itici güç olmaları sağlanabilir.
- **AKP çocuk işçiliğinin önüne geç(e)memiştir.** Çocuk işçiliği evrensel ve iç hukuk kurallarına göre yasaktır. Buna karşın çocukların çalışmak zorunda kalmaları eğitim hakkından yeterince yararlanamamalarının temel nedenlerinden biri olarak ortaya çıkmaktadır. Bu çocukların önemli bir kısmı ya okulu terk etmekte, ya da okulu çalışma yaşamı ile birlikte sürdürmeye çalışmaktadır. TÜİK 2019 işgücü istatistiklerine göre 15- 19 yaşındaki çocukların yüzde 60'ı eğitime devam etmekte, yüzde 10'u eğitim ile çalışma yaşamını birlikte sürdürmekte, yüzde 12'si çalışmakta, yüzde 18'i ise ne çalışmakta ne de eğitime devam etmektedir. Çalışan çocukların önemli bir kısmını, aileleri ile birlikte yılın belirli dönemlerinde göç ederek çalışmak zorunda kalan mevsimlik tarım işçisi çocuklar oluşturmaktadır. Bu çocuklar için MEB'in ilgili yönetmeliği çerçevesinde, çadır okul, taşınabilir eğitim, şartlı nakil sistemi, yatılı bölge okullarına yöneltme gibi çözüm yolları üretilse de söz konusu çocukların eğitime erişimi ve sistemde kalmaları konusunda etkili ve sürdürülebilir adımlar atılamamıştır.
- **AKP döneminde geçici koruma altındaki çocuklara sahip çıkılmamıştır.** Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre Türkiye'de 2019 yılı itibari ile geçici koruma altında 1.082.172 eğitim çağında Suriyeli çocuk bulunmaktadır. 2019 Yılı MEB İdare Faaliyet Raporu verilerine göre geçici koruma altındaki 5-17 yaş aralığında yer alan çocukların okullaşma oranları yüzde 63,29'dur.Bu çocukların yüzde 36,71'i okullaşmamıştır.
- **AKP döneminde okullar arasındaki nitelik farklılığı artmıştır.** Devletin stratejik plan hedefleri doğrultusunda özel eğitimi teşvik politikaları ile özel öğretim kurumları ve bu okullarda okuyan öğrencilerin sayısı giderek artarken, ailelerin okul giderlerine katkısı ve okulun kaynak yaratma potansiyeline bağlı olarak kamu okullarında da

nitelikli okullar ve niteliksiz okullar biçiminde bir ayrışma söz konusu olmaktadır. MEB 2019 faaliyet raporu kamu okullarındaki fiziki altyapı eksikliklerini açıkça ortaya koymaktadır. Devlet okullarının yüzde 60'ında kütüphane, yüzde 39,4'ünde çok amaçlı salon bulunmamaktadır. Spor salonu bulunmayan okul oranı yaklaşık yüzde 90'dır. Deprem güvenliği olmayan ve büyük tadilat gerektiren okulların bakım ve onarımları bütünüyle gerçekleştirilememiştir. Bu anlamda devlet okulları fiziki altyapı açısından bile eşit konumda değildirler.

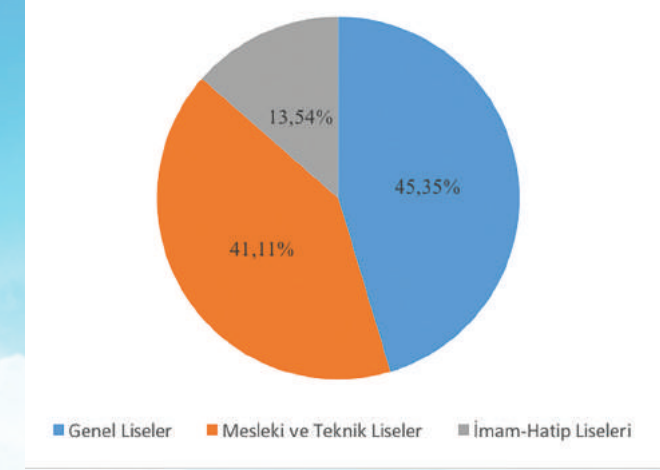
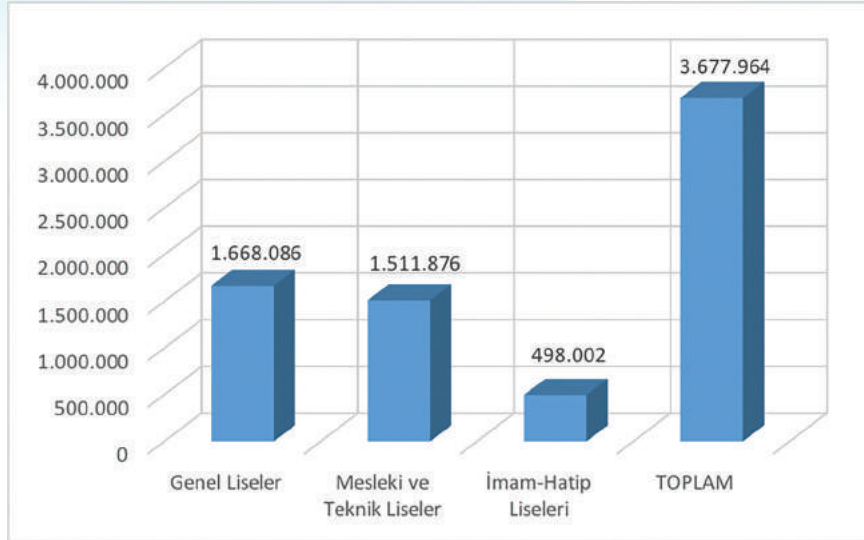
- **AKP döneminde 4+4+4 sistemi ile başlatılan kesintili eğitim süreci zorunlu ortak öğretim programı uygulamasını ortaokul düzeyinde bile ortadan kaldırmıştır.** Bu durum Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırıdır. Yapılan araştırmalar 4+4+4 uygulamasının çocuk işçiliği olgusunu beslediğini, çağ nüfusunun açık öğretime yönelmesinin yolunu açtığını, özellikle kız çocuklarının erken yaşta evlenmesini teşvik ettiğini ortaya koymaktadır. Zorunlu temel eğitimin herkes için ortak bir öğretim programına dayalı olması evrensel olarak kabul edilen bir olgudur.

- **AKP'nin 4+4+4 dayatması, eğitimi dinsel referanslara göre biçimlendirmiş ve piyasalaştırmıştır.** 4+4+4 düzenlemesi sonrasında, velilerin ekonomik koşullarını zorlayarak çocuklarını özel okullara göndermesi, teşvik politikaları ile özel okul sayılarının ve bu okullara giden öğrenci sayısının ciddi anlamda artmasını beraberinde getirmiştir. 4+4+4 öncesine göre özel ilköğretim (ilkokul+ortaokul) sayısı yüzde 375, öğrenci sayısı ise yüzde 95 artmış; özel lise sayısı yüzde 340, öğrenci sayısı ise yüzde 400 artmış; özel mesleki ve teknik lise sayısı yüzde 850, öğrenci sayısı ise yüzde 250 artmıştır. MEB'in 2019 Yılı İdare Faaliyet Raporunda özel öğretim kurumlarının bütün okul türleri toplamının oran ortalaması yüzde 13,5 olarak gerçekleşmiştir. Yine bu sistemle din öğretimi ilkokula kadar indirilmiş, müzik ve görsel sanatlar ders saatleri azaltılırken din derslerinin sayıları zorunlu ve seçmeli derslerle arttırılmıştır. 2020 yılı Eylül ayı itibari ile uygulanacak "yeni ortaöğretim modeli"nde ise lise düzeyinde bütün sınıflarda ortak -zorunlu- olan ders sayısı 2 olurken, bu dersler Türk Dili ve Edebiyatı ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi olarak belirlendi. Beden Eğitimi ve Spor, Görsel Sanatlar, Müzik, Sağlık Bilgisi ve Trafik Kültürü dersleri ise zorunlu ders olmaktan çıkarılmıştır.
- **2014 yılında toplanan 19. Milli Eğitim Şurasında gündeme getirilen karma eğitim tartışmaları da eğitimde çağdışı çabalardan birisi olmuştur.** Kız ve erkeklerin aynı okullarda aynı programlara bir arada devam etmesi anlamına gelen karma eğitim, orta çağdan bu yana cinsiyet temelinde eğitim hakkı mücadelesinin temel kazanımlarından birisidir. Bu durum modern eğitim sisteminin bir başarısı olarak kabul edilmektedir. Bugün de karma eğitimin ortadan kaldırılması kadını eğitim sisteminden uzak tutma çabasıdır ki bu da çağdışı düşüncelerle örtüşmektedir. Üstelik buna pedagojik gerekçeler uydurulmak istenmektedir.
- **Merkezi standart sınavlar, liselere giriş sınavlarından üniversiteye -ve hatta üniversite sonrasına- kadar, eğitim sistemindeki kademeler arasındaki geçişte temel belirleyen haline gelmiştir.** Son dönemde tabulaştırılan sınavlar, eğitimin anlamını sessizce dönüştürerek "eğitim için sınav" anlayışını rafa kaldırmış ve onun yerine "sınav için eğitimi" getirmiştir; artık tüm eğitim sürecimizin asli amacı

sınava hazırlamaya eşitlenmiştir. Bunun sonucu olarak çocuklarımızın çocuklukları çalınmıştır.

- **AKP döneminde ortaöğretime geçiş sistemi ve yerleştirme sorunları kronikleşmiştir.** Milli Eğitim Bakanının 2020 bütçe sunusunda yer alan bilgilere göre örgün ortaöğretim öğrencilerinin yüzde 54,65'i meslek liseleri ile imam-hatip liselerinde yüzde 45,35'i ise genel liselerde öğrenim görmektedir (Tablo 1). 2019 yılı LGS öğrenci tercihleri, "Adrese dayalı yerleştirme" esas alınarak yapılan ortaöğretime geçiş sisteminin öğrenci tercihleri ile örtüşmediğini, öğrencilerin çoğunluğunun akademik eğitimden yana tercihte bulunmalarına rağmen meslek lisesi ve imam-hatip lisesi dayatması ile karşı karşıya bulunduğunu göstermiştir.

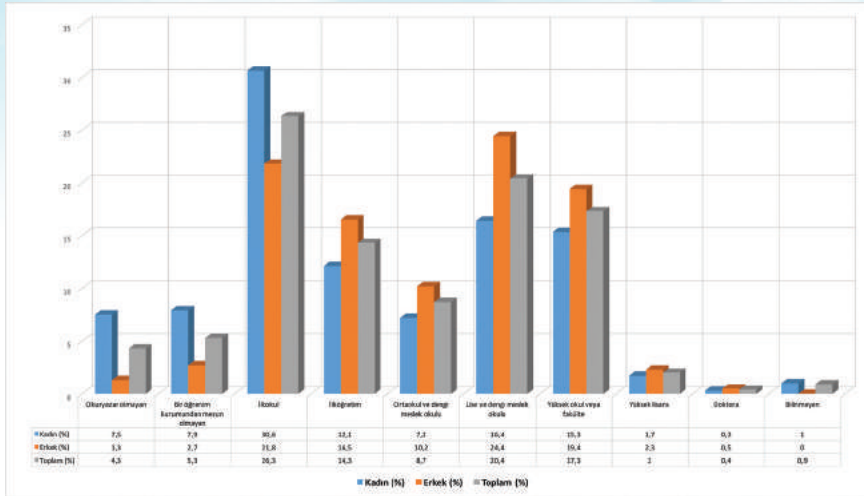
Tablo 1 Örgün ortaöğretim öğrencilerinin lise türlerine göre dağılımı

- **Yükseköğretime geçişte mevcut seçme ve yerleştirme modeli, her program için kontenjan sayısına bağlı yarışma veya eleme anlayışına dayalıdır.** Bu model; ne okul başarısını artırmakta ne öğrenciler, okullar ve bölgeler arasındaki dengesizlikleri ne de üniversite ve programlar arasındaki nicel ve nitel eşitsizlikleri ortadan kaldırmakta, aksine sürdürmekte, hatta daha da artırmaktadır. 2019 yılı itibari ile öğrencilerin bir lisans programına yerleşme oranı Türkiye genelinde yüzde 16,20'dir. 4-6 yıllık fakülte veya lisans programlarına yerleşmede en yüksek oran yüzde 58,19 ile Sosyal Bilimler Lisesinde bulunmaktadır. Bu liseleri Özel (yüzde 53,27) ve Resmi (yüzde 49,42) Fen Liseleri takip ediyor. Anadolu Liselerinin mezunlarının yerleşme oranları yüzde 28,32 düzeyinde bulunuyor. İmam Hatip mezunlarının yüzde 14,90'ı, Mesleki Teknik Liselerin ise yüzde 2- yüzde 8'i bir lisans programına yerleşebilmiş bulunuyor. İmam Hatiplerin büyük çoğunluğunun İlahiyat Fakültelerine yöneldiği, Meslek Liselerinin de puan avantajı tanınan Teknoloji Fakültelerine yerleştirildiği düşünülürse bu okulların genel lisans yerleştirmesinde çok daha düşük başarı gösterdikleri görülmektedir.
- **AKP döneminde yetişkin nüfusun eğitim ve öğrenme gereksinimleri ihmal edilmiştir.** TÜİK 2018 verilerine göre Türkiye'de 25 ve daha yukarı nüfusun kadınlarda yüzde 46'sının, erkeklerde yüzde 25,8'inin 5 yıllık bir temel eğitim düzeyine bile sahip olmadığı görül-

mektedir. Kadınların yüzde 7,5'u okuryazar değildir, yüzde 7,9'u herhangi bir eğitim kurumundan mezun değildir, yalnızca yüzde 30,6'sı 5 yıllık bir temel eğitim almıştır. Erkeklerde ise okuryazar olmayan nüfus oranı 1,3'e düşmesi okuma yazmanın bir kadın sorunu olduğunu ortaya koymaktadır. Eğitim basamakları yükseldikçe kadın ve erkek arasındaki eğitim eşitsizliği artmaktadır. Yetişkin nüfusun eğitim durumu ile ilgili veriler başta okuma yazma olmak üzere yetişkin nüfusun eğitim düzeyini yükseltmek için gerekli mevcut yaşam boyu eğitim politikalarının yetersizliğine işaret etmektedir. (Tablo 2).

Tablo 2 Cinsiyete göre 25 ve üzeri yaş grubunun eğitim düzeyi

- **AKP döneminde laik ve bilimsel eğitim aşındırılmıştır.** Eğitimde laikliğin aşındırılmasının merkezinde 2005 yılından itibaren tüm düzeylerinde eğitimin içeriğine yapılan müdahale bulunmaktadır. Ders kitapları bilimsel bir anlayıştan uzaklaşmış ve cinsiyet ayrımcı öğeler artmıştır. Evrim kuramı öğretim programından ve ders kitaplarından çıkartılırken, dini bilgiler referans olarak alınmıştır.
- **Çocuklarımız ve gençlerimizin eğitimi çeşitli vakıf, cemaat ve ticari işletmelerin okullara girişi ile gölgelenmiştir.** Vakıf ve cemaatlere bağlı okullar zaman içerisinde siyasi iktidarın arka bahçesi

olmuştur. Halkın dini duyguları istismar edilerek toplanan paralarla kurulan vakıflar, laiklik karşıtı hareketlerin finans kaynakları haline getirilmiş, devletin bilinçli olarak boşalttığı kamusal eğitim alanının bu vakıflarca doldurulması sağlanmıştır. Bu tablonun en acı yanı, yoksul aile çocuklarının bu vakıf ve cemaatlerin ağına düşmesi ve sonrasında laiklik karşıtı örgütlerin piyonu haline dönüşmesidir. Anayasaya ve Danıştay kararlarına aykırı olmasına rağmen, MEB ısrarla vakıf ve cemaatlerle protokoller imzalamakta, eğitimin her kademesine bu vakıf ve cemaatlerle uygulanan protokoller gereği müdahale edilmektedir.

- **AKP döneminde mesleki ve teknik eğitim işlevsizleşmiştir.** Mesleki ve Teknik öğretim kurumlarından mezun sayıları yıllar itibarı ile inişli çıkışlı bir çizgi izlemişse de istihdam edilme ve mezunların alanlarında çalışma durumları mezunların sayıları ve nitelikleriyle ters orantılı olmuştur. Nitekim 2014-2018 yılları arasında mesleki ve teknik lise mezunlarının yüzde 59,6'sı istihdam edilmişken, istihdam edilenlerin mezuniyet alanlarında çalışma oranları yüzde 5'in altında olduğu görülmüştür (MEB 2018a). Bu tablo mezunların ekonominin ihtiyaç duyduğu bilgi ve becerilere sahip olmadığını göstermektedir.
- **Mesleki ve teknik eğitimde plansızlık göze çarpmaktadır.** Milli Eğitim Bakanının 2020 yılı bütçe sunuşunda yer alan bilgilere göre 2019-20 öğretim yılında 4.226 kamu ve özel mesleki ve teknik orta öğretim kurumu bulunmaktadır. İhtiyaç analizi yapılmadan ve bölgesel farklılıklar gözötilmeden her il ve ilçeye siyasi kaygılarla tek tip birden fazla standart meslek liseleri açılmış ve okulların içi boşaltılmıştır.
- **Mesleki eğitim konusunda en önemli sorunların başında ekonominin ihtiyaç duyduğu nitelikte iş gücü yetişmemesi gelmektedir.** Bunun nedenlerinin başında planlı büyümeden vazgeçilmesi ve ekonomi eğitim ilişkisinin kurulamamasıdır. Mesleki eğitim doğası gereği bütün sektörlerle ilgilidir. Sektörel bazda iş gücü analizlerinin yapılmaması ya da var olan analizlerin dikkate alınmaması neticesinde en küçük yerleşim birimlerine birden fazla mesleki ve teknik okul plansız bir şekilde açılmıştır. Bu okulların hemen hemen hepsinde o yörenin ihtiyaçlarını gözetilen alan ve dallarda eğitim verilmemektedir. Bir bütün olarak okulların donanımı çağın gerisindedir. Okullarda eğitim verilen 54 alan ve 199 dal, sanayi toplumunun gereksinim

duyduğu geleneksel mesleklerden oluşmaktadır. Bu meslekler de teknolojik dönüşümden etkilenmişler, geçmişte kazandırılan ve bugün de okullarda verilen bilgi ve beceriler bu mesleklerin yürütülmesinde yetersiz kalmaktadır.

- **12 Eylül Darbesi ve YÖK ile başlayan akademik özerklik, bilimsel özgürlük, demokratik özyönetim gibi üniversite için vazgeçilmez ilkelerin tasfiyesi AKP ile tamamlanmış durumdadır.** YÖK'le birlikte başlayarak ve son yıllarda artarak Türkiye'de bilime ve bilim insanlarına verilen değer zayıflatılmış ve üniversiteler gündelik siyasi ihtiyaçlar doğrultusunda araçsallaştırılan kurumlara dönüştürülmüştür. Kurumsallaşmasını tamamlamış ve uluslararası alanda başarısını kanıtlamış köklü üniversiteler hedef haline getirilmiştir.
- **Son yıllarda hiyerarşik YÖK ve yasa, denetim ve disiplin yönetmelikleri üzerinden baskı kurmanın bile ötesine geçilmiş, darbe ve karşı-darbe (OHAL, KHK'lar, kararnameler) yoluyla bu darbe süreçlerine karşı çıkan bilim insanları ve Mülkiye başta olmak üzere belirli bir üniversite kültürü oluşturmaya çalışan kişi ve kurumlar tümünden tasfiye yoluna gidilmiştir.** Böylelikle üniversitelere gözdağı verilmiş ve sessizlik kültürü hakim kılınmıştır.
- **Rektörlük aday belirleme seçimleri ortadan kaldırılmış, tüm rektörler liyakate bakılmaksızın doğrudan YÖK'ün ve Cumhurbaşkanının kendi dünya görüşlerine uygun adayların tayinine bağlanmıştır.** Dekanlar da bu rektörler tarafından atanmakta ve üniversite yönetimleri tümünden demokratik olmayan bir yapı tarafından yönetilmektedir. Üniversitelerin diğer bileşenleri ise yönetimde söz sahibi olamamaktadır.
- **Her bireye yükseköğrenim hakkı doğru, her ile üniversite yanlı bir politikadır.** Her kademedeki eğitim bir haktır. Ancak her ile üniversite açmak yükseköğrenim ve üniversitelerin saygınlığını, bilimsel niteliğini ve üniversite kültürü oluşturulmasını örselemiştir. Birçok üniversite 4 yıl lisans, 2 yıl yüksek lisans ve 4 yıl doktora olmak üzere 10 yıllık programlarını 5-6 öğretim üyesi ile sürdürmeye çalışmakta, bazılarında bir veya iki 50/d'li geçici araştırma görevlisi bulunmaktadır. Hiç araştırma görevlisi olmayan birimler de söz konusudur. -

- **Vakıf üniversitelerinin birçoğu bilimsel üretimden uzakta, ticari işletmeler olarak yönetilmektedirler.** Türkiye'de halen 73 vakıf üniversitesi ve 5 vakıf meslek yüksekokulu bulunmaktadır. Para karşılığı diploma verilen kurumlara dönüşen vakıf üniversitelerinin sayısı AKP döneminde hızla artmış ve rant kapısına dönüşmüştür. Özellikle bu üniversitelerde çalışan öğretim elemanları güvencesiz çalıştırma koşullarında emek sömürüsüne maruz bırakılmaktadırlar. Öğrenciler ise üniversite hayatı boyunca tek bir profesörden dahi ders alamadan mezun olmakta; çoğu zaman alan uzmanlığı olmayan öğretim görevlilerinden ders almak zorunda kalmaktadırlar. Vakıf üniversitelerinin durumu ortada iken YÖK Başkanı Yekta Saraç artık Türkiye'de özel üniversitelerin de açılması gerektiğini dile getirmektedir.
- **AKP döneminde öğretmenlik mesleği güvencesizleştirilmiş ve saygınlığı azaltılmıştır.** 2013-2018 yılları arasında öğretmenleri en çok saygınlık kaybeden üç ülkeden biriyiz. Öğretmenlerin maaşları, sosyal hakları düşük tutulmakta, çalışma güvenliği ve eğitim özgürlüğü bulunmamaktadır. Öğretmenler aynı işi yapmalarına rağmen ücretli, sözleşmeli ve kadrolu olmak üzere ayrıştırılmaktadır. Kamuda görev yapan öğretmenlerin 103.399'u sözleşmeli olarak çalışırken, ek ders karşılığı ücretli olarak çalışan öğretmen sayısı 92 bin civarında, oranı ise yüzde 9,7'dir. (MEB 2019 İFR) Ayrıca 2016 yılından bu yana kadrolu öğretmen ataması yapılmamaktadır. Bu durum öğretmenlerin motivasyonlarını düşürmekte, meslek saygınlığını yok etmektedir. Özellikle ücretli öğretmenler asgari ücretin bile altında bir ücretle çalıştırılmakta ve tatillerde ücret alamamaktadırlar. Kadrolu ve sözleşmeli öğretmenler de yoksulluk sınırının altında bir maaş ile çalıştırılmaktadır.
- **Her seçim döneminde vaat edilen "Öğretmenlik Meslek Kanunu" halen çıkarılmamış; 3600 ek gösterge öğretmenlere verilmemiştir.** Milli Eğitim Bakanı öğretmenlere verilmesi planlanan 3600 ek göstergenin maliyetinin 5,2 milyar lira olduğunu ve şu an verilemeyeceğini, Plan ve Bütçe Komisyonunda açıklamıştır. Oysa tamamlanamayan ve tablet dağıtım işinden vazgeçilen FATİH Projesinin bütçesi 8,5 milyar liradır. Öğretmenlik Meslek Kanununa dair çalışmalar kapalı kapılar ardında belirli gruplarla birlikte yürütülmektedir. Bu anlamda geniş mutabakatın sağlanmadığı bir meslek kanunu dayatması söz konusudur.

- **Öğretmen yetiştirmede plansızlık nedeniyle hem öğretmen fazlası hem öğretmen açığı yaşanmakta; ataması yapılmayan öğretmenlerin beklentileri boşa çıkarılmakta, intihara kadar varan hayal kırıklıkları yaşanmaktadır.** 2002'de 55 olan eğitim fakültesi sayısı plansız bir biçimde 2019'da 93'e çıkmıştır. Ataması yapılmayan öğretmenlerin sayısı 2002'de 60 bin iken, bu sayı 2019 KPSS Lisans eğitim bilimleri sınavında 359,728'e çıkmıştır. 359,728 öğretmen adayından Şubat 2020'de 20 bini sözleşmeli olarak atanmış, ağustos atanma döneminde de 20 bin öğretmen atanacağı Bakan tarafından ilan edilmiştir. Böylece eğitim bilimleri sınavına giren öğretmen adaylarından yüzde 11,12'si 2020 yılında atanma şansı yakalayabilmiş olacaktır. Bakanlık verilerine göre an itibarı ile öğretmen ihtiyacı yaklaşık 80 bindir. Bu ihtiyaca aktif olarak derse girmeyen 85 bin idareciyi eklediğimizde öğretmen açığı 160 bin olmaktadır. Ataması yapılmayan öğretmenler arasında intihar edenlerin olduğu bir gerçektir. Ayrıca öğretmen atamalarında uygulanan mülakat sınavları ideolojik bakış açısıyla değerlendirilmektedir.
- **Öğretmen yetiştirmede MEB ve YÖK arasında bir eşgüdüm bulunmamaktadır ve bu nedenle öğretmen adaylarının donanımı ile meslek becerileri arasında boşluklar oluşmaktadır.** Örneğin MEB 4+4+4 sistemine geçtikten sonra uzunca bir süre eğitim fakültelerinde eski sisteme göre öğretime devam edilmiştir. Ayrıca eğitim fakültelerinde staj ve uygulama sürelerinin az olması, MEB okulları ile eş güdümlü çalışılmaması gibi sorunlar öğretmenlerin mesleğe başladıklarında yetersizliklerine neden olmaktadır.
- **AKP döneminde özel okullarda çalışan öğretmenlerin sömürülmesine sessiz kalınmıştır.** Türkiye'de öğretmenlerin yüzde 15,8'i özel okullarda çalışmaktadır. Özel okullarda çalışan öğretmenlerin büyük bir bölümü asgari ücretle çalıştırılmakta, fazla mesai, güvencesiz ve sendikasız çalıştırma koşullarında sömürülmektedir. İflas eden özel okullar örneğinde de görüldüğü üzere güvencesiz çalıştırma koşulları sonucunda öğretmenlerin maaşları dahi ödenememektedir. Ayrıca bakanlık tarafından her eğitim-öğretim yılının başında öğretmenlere verilmesi gereken "eğitme hazırlık ödeneği" (kırtasiye parası) bazı özel okul yöneticileri tarafından öğretmenlere verilmemekte ya da geri alınmaktadır.

- **2020 Şubat ayı öğretmen atamaları alanlara göre incelendiğinde en yüksek atamanın sınıf öğretmenliğinde (3.007) olduğu, onu Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (1.836), İngilizce (1731), ve okul öncesi öğretmenliğinin (1.513) izlediği görülmektedir.** Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenliğine; Matematik, Fen Bilimleri ve Türkçe gibi temel alanlardan daha çok öğretmen ataması yapılmaktadır. Atamalarda ihtiyaç temelli değil partizanca bir yaklaşım sergilenmektedir.
- **Yöneticiler tarafından uygulanan fiziksel, psikolojik ve siyasi şiddet ve mobing nedeni ile öğretmenler zor durumda bırakılmakta; intihara kadar giden süreçler yaşamaktadırlar.** Söz konusu yöneticiler hakkında göstermelik soruşturmalar dışında herhangi bir yaptırım uygulanmamakta ve çoğu zaman olayın üzeri kapatılmaktadır. Okul yöneticilerinin yaklaşık yüzde 80'i AKP'ye yakın Eğitim-Bir-Sen üyelerinden oluşturulmuştur.
- **OHAL koşullarında ihraç edilen öğretmen sayısı polis ve asker sayısından daha fazla olmuştur.** OHAL sürecinde yayımlanan 36 KHK ile bugüne kadar toplam 135 bin 144 kamu görevlisi hukuken kendilerini savunma hakkı tanınmadan, hukuksuz bir şekilde ihraç edildi. Kamudan ihraç edilenlerin 41 bin 705'i yani yüzde 30'u eğitim ve yükseköğretim kurumlarında gerçekleşti. KHK'ler ile MEB'den 34 bin 393 kişi, Yükseköğretim Kurumlarından 7 bin 312 kişi ihraç edildi. KHK'lar ile görevden uzaklaştırılan eğitimciler, yargıdan aklandıkları halde görevlerine iade edilmemektedir.
- **1971-1980 yılları arasında varlık gösteren en güçlü öğretmen örgütü TÖB-DER'in itibarı ve yaklaşık 25 milyonluk malvarlığı, yargılandıkları davadan aklanmalarına rağmen iade edilmemiştir.** Söz konusu mal varlığı eğitim emekçilerinin çabaları ile oluşturulmuştur.
- **Diyanet İşleri Başkanlığı ve çeşitli dini vakıflarla yapılan protokoller sonucunda bu kurumların okullarda verdiği eğitimler eğitim ortamını ve öğrenme sürecini olumsuz etkilemektedir.** Özellikle anaokullarında uygulanan bu tarz eğitimler öğretmenleri zor durumda bırakmakta, öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal gelişimlerini olumsuz yönde etkilemektedir. Eğitimci olmayanların eğitime müdahalesi öğretmenliği itibarsızlaştırmaktadır.

- **Bakanlığa bağlı birimlerdeki yönetici atamaları liyakat temelli yapılmamaktadır. Bu durum söz konusu birime bağlı öğretmenleri olumsuz etkilemektedir.** MEB'in en üst yönetim biriminden aşağıya kadar birçok kademe liyakatsiz atanan yöneticiler bulunmaktadır. Her kademe yönetici atamaları, hükümetin güdümündeki sendikaya göre yapılmaktadır. Bu yöneticilerin birçoğu eğitimci bile olmamalarına rağmen üst kademelere atanabilmektedirler. Alanında yetkin olmayan yöneticilerin, söz konusu birimlere herhangi bir katkısı olmamakta ve bu birimlerin gerilemesine sebebiyet vermektedirler. Ayrıca MEB bünyesinde görev yapan 1.299 üst düzey yöneticinin yalnızca 25'i kadınlardan oluşmaktadır. Kadın yönetici sayısının toplam yönetici sayısına oranı yüzde 1,92'dir. Personelin yarısından fazlası kadınlardan oluşmasına rağmen, bu durum yönetim kademelerine yansımamaktadır. 81 il içerisinde yalnızca 3 ilde kadın Milli Eğitim Müdürü bulunmaktadır. Türkiye genelinde 922 ilçe bulunurken, ilçe Milli Eğitim Müdürü olarak görev yapan kadın sayısı ise 12'dir. Türkiye genelinde bulunan 54 bin 36 devlet okulundan yalnızca 2 bin 904'ünde kadın müdür bulunmaktadır.

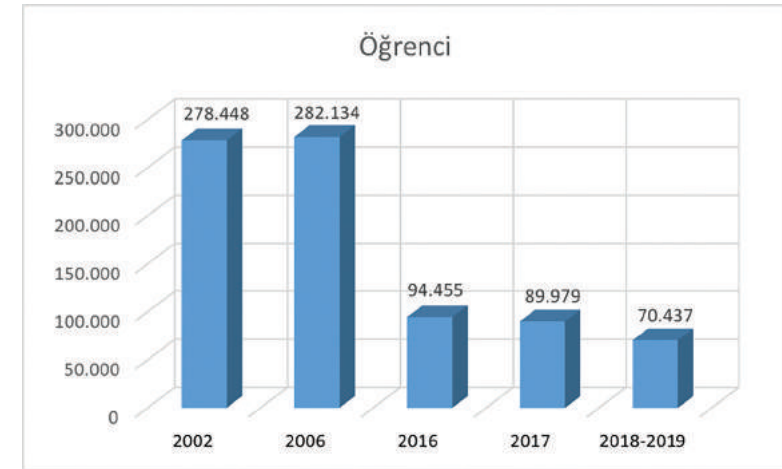
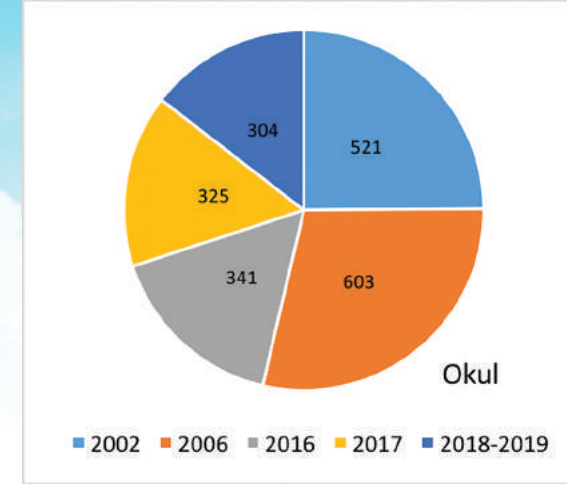
- **AKP, eğitimin piyasalaşması sürecinde teknolojiyi bir pazarlama stratejisi haline getirmiştir.** Eğitimde teknoloji kullanımı sosyal adalet ve eşitlik çerçevesinde dezavantajlı kesimlerin eğitime erişimini kolaylaştırabilir, yetişkinlere yaşam boyu öğrenme olanakları sunabilir, pedagojik bir yaklaşımla dersin tasarımına doğru bir şekilde entegre edildiğinde, öğretmen ve öğrencilerin teknoloji kullanma becerileri geliştirildiğinde öğrenmeyi güçlendirebilir. Bu anlamda eğitimde teknoloji kullanımı bir amaç değil öğrenmeyi destekleyen bir araçtır. Öte yandan teknoloji kullanımının amaç haline getirilmesi öğrenme süreçlerinde teknolojinin varlığının öğrenmenin teminatı olarak görülmesi ve eğitimde piyasalaşmaya uygun bir zemin hazırlaması gibi tehlikeleri de içinde barındırır. Konunun bir başka boyutu da teknolojiye eşit erişim söz konusu olmadığında "dijital yarılma" olarak ifade edilen teknoloji kullananlar ve kullanamayanlar arasındaki eşitsizliği artırabilir. Nitekim 2011 yılında başlatılan ve başarısızlıkla sonuçlanan "FATİH Projesi" eğitimde teknoloji kullanımının amaç haline getirilmesi ve piyasalaşması konusunda bir örnek oluşturmaktadır. FATİH Projesi kapsamında bugüne kadar öğrencilere 1 milyon 438 bin tablet dağıtılmış, okullara ise 432 bin 288 adet etkileşimli tahta gönderilmiştir. FATİH Projesi bilimsel gereksinimler açısından tartışılabilir olmasının yanında teknolojinin amaç haline getirildiği ve piyasalaştırıldığı iyi planlanmamış bir proje olarak, tamamen siyasi iktidarın propagandası için hayata geçirilmiş kamusal kaynağın ranta açılarak heba edilmesine neden olmuştur. Dahası AKP wikipedia, googlesites vb. içeriklere erişim engeli getirerek öğrenmede fırsat eşitliğine zarar vermiş dijital yarılmayı derinleştirmiştir.
- **AKP döneminde üniversite öğrencilerinin barınma ihtiyacı çözülmemiştir. 100 öğrenciden 79'u yurt bulamamaktadır.** Üniversitelerde 2019-2020 eğitim öğretim yılında 129 Devlet, 73 vakıf, 5 Vakıf MYO olmak üzere 207 yükseköğretim kurumunda, toplamda 3 milyon 180 bin çocuğumuz örgün öğretimde öğrenim görmektedir. Ülkemizde yükseköğretim düzeyindeki Devlet yurtlarının sayısı 777'dir. Bu yurtların 254 bin erkek, 420 bin kız olmak üzere toplamda kapasitesi 674 bindir. Tam kapasite dolsa bile, 2 milyon 500 bin öğrenci açıkta kalmaktadır. Öğrencilerin sadece yüzde 21,21'ine yurt imkânı sağlanabilmektedir. Ülkemizde yükseköğretim öğrencilerinin

kaldığı; dernek, vakıf, çeşitli tüzel kişilik ve şahıslara ait toplam 2 bin 246 özel yurt bulunmaktadır. Bu yurtların kapasitesi ise 129 bindir. Mevcut durum öğrencilerimizi tarikat ve cemaat yurtlarına teslim etmektedir.

- **AKP döneminde zorunlu eğitim çağındaki çocukların barınma sorunları da çözülmemiştir.** Özellikle köy okullarının kapatılması sonucu eğitim imkanına erişemeyen ve maddi olanakları yetersiz olan öğrenciler, bazı vakıf ve derneklerin kanunlara aykırı olarak kaçak açtıkları evlere itilmektedirler. Son dönemlerde yaşanan cinsel istismar, yurt yangını gibi olaylar eğitim sistemine yeni bir toplumsal sorun olarak girmiştir. Taciz ve cinsel istismar kavramları eğitimle, okulla ve öğretmenle anılır hale gelmiştir. Özellikle Karaman'da yaşanan cinsel istismar olayı, Aladağ'da yaşanan yurt yangını kamu vicdanını harekete geçirmiştir. Oluşan kamuoyu duyarlılığı sonucu, öğrencilerin barınma sorunları açığa çıkmıştır. Bunun yanı sıra, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde barınan ve koruma altına alınan çocuklarımızın yaşadıkları sorunlar her geçen gün büyümektedir.
- **AKP'nin eğitim politikaları köylerin boşalmasına, tarımın can çekişmesine ve köy okullarının kapanmasına neden olmuştur.** Tarımsal üretimin azalması ve hayvancılığın gerilemesi, köy nüfusunun azalmasına ve bunun sonucunda da köy okullarının kapanmasına neden oldu. 2006 yılında 23 bin 536 köy varken, 2018'e geldiğimizde bu sayı 5 bin 983'e gerilemiş durumda. MEB verilerine baktığımızda 5 bin 731 köy ilkokulu olduğu görülmektedir. 2017-2018, 2018-2019 Milli Eğitim Bakanlığı istatistiklerine göre geçtiğimiz bir yılda 326 köy okulu kapatıldı. 2017-2018 eğitim öğretim yılında 5 bin 983 olan köy ilkokulu sayısı, 5 bin 731'e, 2 bin 933 olan köy ortaokulu sayısı ise 2 bin 859'a düştü. İlkokullarda 307 bin olan öğrenci sayısı 292 bine, ortaokullarda ise 315 bin olan öğrenci sayısı 297 bine geriledi. Köy okulları kapatılırken taşınabilir eğitim kapsamına alınan öğrencilerin sayılarının her geçen gün arttığı görülmektedir. Köy okullarının kapatılması, köy nüfusunun da şehirlere göç etmesine neden olmaktadır. 34 bin 247 olan köy sayısı büyükşehir yasasından sonra 18 bin 335'e düşmüştür.
- **AKP döneminde yatılı bölge okullarının da sayıları azalmıştır (4+4+4 sonrası yatılı okulların ilkokul bölümleri kapatıldı.)** Tablo 3'e göre 2002 yılından bu yana Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının sayı-

sında yüzde 41,65, öğrenci sayısında ise yüzde 74,71 oranında azalma meydana gelmiştir.

Tablo 3 Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının Sayısal Durumu

Tabloya 4'e göre pansiyonların doluluk oranlarının, Temel Eğitim yüzde 50,74, Ortaöğretim yüzde 74,57, Mesleki ve Teknik Eğitim yüzde 64,37,

Din Öğretimi yüzde 60,18, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetlerinde yüzde 34,64 olarak gerçekleştiği görülmüştür. Din Öğretimindeki pansiyon sayısındaki artışa oranla doluluk oranı çok düşük kalmıştır.

Tablo 4 Pansiyonlu Okul Sayıları

Öğretim Dairesi	Pansiyonlu Okul sayısı			Pansiyonda Kalan Öğrenci sayısı			Kapasite
	2015 - 2016	2016 - 2017	2018 - 2019	2015 - 2016	2016 - 2017	2018 - 2019	
Temel Eğitim	343	322	304	60.473	53.646	44.008	86.728
Ortaöğretim	932	1027	982	139.837	108.116	140.228	188.044
Mesleki ve Teknik Eğitim	703	767	832	80.734	60.215	86.109	133.757
Din Öğretimi	532	829	909	52.988	46.124	81.913	136.105
Özel Eğitim ve Rehberlik	81	34	35	2.579	1426	1.083	3.126

Özetle, 18 yıldır AKP iktidarının çağ dışı ve kamusal eğitim karşıtı politikalarına tanıklık ettik. Bu süreçte devletin anayasal olarak eğitim hakkını sağlama yükümlülüğü yerine getirilmemiş, parasız ve nitelikli eğitimi ve devlet okullarını güçsüzleştirici politikalar ısrarla sürdürülmüş, eğitime bütçeden ayrılan pay yıllar itibarı ile azaltılmış, ailelerin eğitime katkısı artırılmış ve bu yolla açık ve örtük biçimde eğitim piyasalaştırılmıştır. Sonuçta nitelikli eğitim küçük bir azınlık için erişilebilir hale gelmiştir. Okullaşma oranlarındaki yetersizlikler, eğitim terkleri, kalabalık sınıflar, ikili öğretim, birleştirilmiş sınıflar, taşımali eğitim sorunları, fiziki altyapı yetersizlikleri gibi eğitimin niteliğini doğrudan etkileyen sorunlar zorunlu ve seçmeli din dersleri ile öğretim programının dinselleştirilmesi, kademeler arası sınavlar, toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetmeyen politikalar, eğitimin cemaat ve vakıfların siyasal istismarına açık hale getirilmesi, ücretli ve sözleşmeli öğretmen atamaları, atanmayan öğretmenler, norm kadro uygulamaları, eğitim kadrolarında liyakat dışı atamalar gibi sorunlarla bütünleşince kamusal eğitim bir çöküş sürecine girmiştir.

Laik ve Bilimsel Eğitim İçin...

Laiklik, devlet yönetiminde herhangi bir dinin referans alınmamasını ve devletin dinler karşısında tarafsız olmasını savunan bir ilkedir. Laiklik, toplumda fikir ve inanç ayrılıklarının düşmanlığa dönüşmesini önleyen, vatandaşları hoşgörülü davranmaya yönelten, bu nedenle ülkede birlik ve beraberliği sağlayan temel unsurlardan biridir. Kısacası çağdaş dünya için laiklik, toplumsal barışın temelini oluşturur.

Toplumsal bütünlük açısından hayati önemine karşın, AKP iktidarı tarafından laiklik sürekli eleştirilmiş ve her daim kendileri için "mağduriyet" aracı haline getirilmiştir. Nitekim Cumhuriyet tarihimiz boyunca toplumsal ve siyasal düzlemde laiklik karşıtı hareketlerin görünür ve etkin olduğu kimi dönemler olsa da, geçtiğimiz son 18 yıl, bu hareketlerin önünün açılması ve yaygınlaştırılması açısından hiçbir dönemle kıyaslanamaz. Kendinden olmayan herkese, yaşam alanlarımıza, hak ve özgürlüklerimize yönelik bu hareketler karşısında laiklik, tüm toplumun/ülkenin kaderiyle, toplumumuzun birliği ve dirliği ile ilgili temel bir ilke haline gelmiştir.

Bu dönemde laiklik AKP tarafından pervasızca itibarsızlaştırılmış ve inançlara karşı bir ilkeymiş gibi sunulmuştur. Oysa laiklik inancın kendisine değil, "inançların dayatılmasına" karşıdır. Dahası laiklik, özü gereği yurttaşların farklı inançlara sahip olabileceğini, dinsel dogmalarla toplumun düzenlenmeyeceğini varsayar. Bu nedenle laiklik toplumsal barış ve huzurun teminatı olan en önemli ilkedir.

Yine AKP iktidarı tarafından laiklik, din ve vicdan özgürlüğüne indirgenmeye çalışılmıştır. Oysa laiklik, din ve vicdan özgürlüğünün teminatıdır fakat kendisi değildir. Kaldı ki AKP'nin bu ilkedan anladığı kendi inançlarını başkalarına dayatabilmektir. Çağdaş bir ülkede bir inancın toplum içinde çoğunluğa sahip olması, hiçbir şekilde onun ayrıcalık talep etmesine neden olamaz.

AKP'nin laiklik konusundaki bir diğer yanıltması ise, laikliği dinsel çoğulculuğa indirgeyen söylemidir. Bu söylem, toplumu, inanç gruplarından ibaret bir toplum olarak ele alarak, siyasal-kamusal alanın ve toplumsal yaşamın çağdaş dünyadan uzaklaştırılmasına hizmet etmektedir.

Laiklik karşıtı saldırı alanının merkezini, eğitim alanının oluşturduğunu vurgulamak gerekir. Oysa laik eğitim çağdaş ve demokratik bir toplum için en hayati ilkedir.

En hayati ilkedir çünkü;

- Laik eğitim, öğrencilerin inançlarından dolayı ayrımcılığa uğramamasının teminatıdır.
- Laik eğitim, okulların, bilimin, sanatın ve birlikte kardeşçe yaşamanın deneyimlendiği alanlar olması demektir.
- Laik eğitim, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması çabasıdır.
- Laik eğitim, yoksul aile çocuklarının geleceksizleştirilmesine karşı çıkma, onları tarikatların pençesinden kurtarmak demektir.
- Laik eğitim, insan aklını, bilimi, sanatı ve felsefeyi savunmadır.
- Laik eğitim, okullarda kendi aklının efendisi olan bireyler yetiştirme çabasının adıdır.
- Laik eğitim, itaatkâr bireyler değil, sorgulayan bireyler yetiştirmenin olmazsa olmazıdır.
- Laik eğitim; bilimsel, demokratik ve çağdaş bir eğitimin ön koşuludur.
- Laik eğitim, doğası gereği toplumda hoşgörü ortamı yaratmayı, toplumsal bütünleşmeyi ilke edinir.

Kamusal Eğitim İçin...

AKP döneminde özel ders, tamamlama kursu, etüt merkezi, dersane işletmeciliği ve özel okul gibi uygulamalarla kamusal eğitim zayıflatılarak eğitimin piyasalaştırılması sağlanmıştır. Devletin sunduğu eğitim hizmeti ilgili dönemdeki hükümet politikalarıyla bilinçli ve programlı bir şekilde zayıflatılmıştır. Bu dönemde ticari -özel- okullara sağlanan çeşitli muafiyetler ve eğitim öğretim desteği gibi uygulamalarla piyasacı eğitim devlet eliyle teşvik edilmiştir. Yarışmacı eğitim anlayışının benimsenmesiyle birlikte korkunç bir yarışma ve sınav sarmalının içerisine itilen çocukların çocuklukları çalınmıştır.

Eğitim, herhangi bir ayrımcılığa dayandırılmadan, herkesin koşulsuz erişimine açık, kabul edilebilir fiziksel erişim mesafesinde sunulmalıdır. Eğitimin erişim ilkesi ancak kamucu eğitim ile başarılabilir. Dolayısıyla eğitim harcamaları kamusal kaynaklardan karşılanmalıdır. Bu aynı zamanda sosyal devlet anlayışının da bir gereğidir.

Eğitimin içeriği, kullanılan öğretim programının -örtük ve açık- bilimsel, demokratik, laik ve eleştirel niteliğiyle açıklanabilir. Öğretim programı, kabul edilebilir bireysel ve toplumsal gelişim hedeflerine uygun, bir yandan bireyin özgünlük ve özgürlüğünü desteklerken diğer yandan da toplumsal gereksinimleri karşılayabilecek düzeyde bilimsel ve yenilenebilir olmalıdır.

Eğitim politikaları, bilimsel ilkelere uygun bir şekilde oluşturularak uygulanmalıdır. Temel eğitimin öğretim programı, bireyin temel yaşam becerilerini destekleyecek anlayışla yapılandırılmalıdır. Bir öğretim programının bilimsel niteliği, programın bilimsel tutum ve davranışlar ile bilimsel süreç becerilerinin destekleme düzeyiyle doğrudan ilişkilidir.

Günümüz Türkiye'sinde kamusal eğitimin tasfiye edilip eğitimin piyasalaştırılmasıyla eğitim hakkı ihlalleri yaygınlaşmıştır. Özel okulların hızla artması ve devlet okullarındaki hizmetlerin taşeronlaştırılması, toplumsal eşitsizlikleri derinleştirmekte ve yeniden üretmektedir. Bu durumu engellemek ve eğitimi temel bir insan hakkı olarak yeniden tanımlamak ve güvence altına almak için kamusal eğitimi aşağıdaki sayılılara dayalı olarak savunuyoruz;

- Eğitim, temel bir insan hakkıdır.
- Eğitim, bir özgürleşme pratiğidir.
- Eğitim, toplumsal bütünleşme aracıdır.
- Eğitim, bireyin üstün yararını gözeterek, bireyin gönencini yükseltir
- Eğitim, herkesin erişimine açıktır.
- Eğitim, demokratik bir yaşam/toplum kurma ve yaşatma aracıdır.
- Eğitim, parasızdır ve eğitim harcamaları kamusal kaynaklardan karşılanır.
- Eğitim, toplumcu ve dayanışmacıdır.
- Eğitim, her türlü ayrımcılığı reddeder.

Eğitimin Sorunlarını Biz Çözeceğiz!

Eğitim alanında yaşanan çöküş ve çürüme hem bireysel hem de toplumsal düzlemde geleceğimizi tehdit eder boyutlara ulaşmıştır. Çocuklarımızı mutsuz ve başarısız kılan bu sistemin karamsar bir tablo oluşturduğu açıktır. Kökten, ciddi ve kapsamlı bir eğitim seferberliğine girişmeden bu manzaranın dönüşmesi mümkün görünmemektedir. Bu manzarayı dönüştürmeden de ülkenin ve gençlerin makûs talihini yenmek olası değildir. Bu nedenle Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında:

- **Devlet okullarında Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı olan nitelikli okul niteliksiz okul ayrımı ortadan kaldırılacak ve tüm kamu okulları nitelik bakımından eşitlenecektir.** İkili öğretim, birleştirilmiş sınıf ve taşınabilir eğitim gibi uygulamalara son verilecek, bütün okullar fiziki altyapı ve teknik olanaklar bakımından donanımlı hale getirilecektir

- Eğitim hakkından yararlanmanın önündeki en büyük engellerden biri olan ve kamuoyunda 4+4+4 şeklinde anılan eğitim sistemi yerine kesintisiz ve zorunlu temel eğitim uygulamasına geçilecektir. Zorunlu temel eğitim herkes için ortak bir öğretim programına dayalı olacaktır. AKP'nin 4+4+4 dayatması, aynı zamanda eğitimi dinsel referanslara göre biçimlendirme hedefine kapıları sonuna kadar açmıştır. **Biz, bilimsel temellere dayalı olarak okul öncesi eğitimi de içeren kesintisiz zorunlu eğitim sistemini oluşturacağız.**
- Ortaöğretime geçişte "adrese dayalı yerleştirme" uygulamasından vazgeçilecektir. **Öğrenciler ortaöğretimde okul türü seçme hakkını özgürce kullanabileceklerdir.**
- Zorunlu temel eğitim süresince esas olan okulu temel alan eğitimidir. **Zorunlu temel eğitimde, örgün eğitim çağındaki öğrencilerin açık öğretim kurumlarına yönlendirilmesine son verilecek, açık öğretim zorunlu temel eğitimde bir yetişkin eğitim etkinliği olarak ele alınacaktır.**
- Eğitime erişimin en önemli engeli olan çocuk işçiliği olgusu yoksullukla yakından ilgili bir sonuçtur. Bu nedenle sokak çocuklarının durumunun iyileştirilmesine yönelik önlemler, yoksullukla mücadele politikalarıyla birlikte ele alınmalıdır. **Sokakta çalışan/yaşayan çocuğa sahip aileler ekonomik olarak desteklenecek ve bu çocukların okullaşması sağlanacaktır.**
- Ailelerin yoksunluk koşulları eğitimsel sorunların en önemli kaynağını oluşturmaktadır. Bu koşulların çözümüne yönelik daha etkili sosyal politikalar geliştirilmediği sürece arzu edilen sonuçların alınamayacağı açıktır. Daha da önemlisi "fırsat eşitliği" politikası sorunun çözümünü kolaylaştırmamaktadır. Çünkü eğitimi bir yurttaşlık hakkı olarak tanımlayan ve erişimi tüm sosyal gruplara açan bu türden yaklaşımlar, dezavantajlı/eşitsiz koşullarda yaşayanların durumunu gözetmemektedir. Bu nedenle bu tür sosyal gruplara yönelik fırsat eşitliğini, fırsat önceliği ya da telafi edici yaklaşımlarla sürdürme gerekliliği açıktır. **Bu kapsamda biz, kimsesizlerin kimsesi olma sorumluluğunu taşıyarak tüm çocuklarımızın nitelikli eğitim almalarını öncelikli hedef olarak gerçekleştireceğiz.**

- AKP'nin politikaları köylerin boşalmasına, tarım ve hayvancılığın can çekişmesine ve köy okullarının kapanmasına neden oldu. **Bizim için köylerin canlandırılması önemlidir, bu anlamda "Her köyde bir okul" temel hedef olacaktır.**
- Çocuk gelişiminde oldukça önemli olan 0-6 yaş döneminde çocukların gelişimlerini destekleyecek ortamlara erişimleri önemlidir. Bu dönemde, çocuğun temel becerilerini geliştirmesine olanak tanıyacak uyaranlarla çevrili olması, oyun oynamasına ve yaşitlarıyla iletişim kurmasına alan tanınması ve uzmanlar tarafından gelişiminin izleniyor olması gereklidir. Bu bağlamda okul öncesi eğitim, çocukların bilişsel, sosyal-duygusal, motor ve dil gelişimlerinin desteklenmesinde önemli rol oynamaktadır. Okul öncesi eğitimin gelişim üzerindeki olumlu etkileri okul yaşamıyla sınırlı kalmamakta; ilerleyen yaşlarda da sürmektedir. Erken yaşlarda kurumda eğitim almanın ve bunun yaygınlaştırılmasının önündeki en önemli engel özel ve resmi okul öncesi eğitim kurumlarının ücretlerinin pek çok ailenin karşılayamayacağı kadar yüksek olmasıdır. Bu nedenle okul öncesi eğitim kurumlarının kamu eliyle parasız olması önemlidir. **Okul öncesi parasız eğitimi tüm yurttaşlarımıza sağlayacağız. Okul öncesi eğitim 3 yaşından itibaren zorunlu olacak, farklı vakıf ve cemaatlerin anaokulu açması engellenecektir.** Okul öncesi eğitim hizmetleri özellikle sosyo-ekonomik durumu düşük olan toplum kesimlerinde ana-baba eğitimi hizmetleri ile bütünleştirilecektir.
- **Farklı etnik grupların anadilini öğrenme hakkı güvence altına alınacaktır.** Her çocuğumuzun (ulusal dilden farklıysa) hem kendi ana dilini, hem de ulusal dilimiz olan Türkçeyi yetkin bir biçimde öğrenmesini sağlayacağız. Dahası tüm çocuklarımızın temel eğitim düzeyinde en az bir yabancı dili iyi düzeyde öğrenmesinin yolunu açacağız.
- Eğitim hakkının güvence altına alınabilmesi için özel eğitime ihtiyacı olan, geçici koruma altında bulunan, çalışmak durumunda kalan ve çatışma bölgelerinde yaşayan çocuklara yönelik ekonomik destek politikaları ve yatılı bölge okulu gibi kamunun kurumsal kaynakları güçlendirilecektir ve genişletilecektir. **Dezavantajlı durumda bulunan çocuklara yönelik hizmetler aileleri de içeren bir biçimde**

rehberlik ve danışma hizmetleri ile bütünleştirilecek ve güçlü bir izleme sistemi kurulacaktır. Her ne koşulda olursa olsun çocuk işçiliği olgusuna son verilecektir.

- 10.11.2017 Tarih ve 30236 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği’nde yapılan değişikliklerle birlikte nöbet, norm kadro ve görev tanımları ile ilgili sorunlar ortaya çıkmıştır. **Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenlerinin görev tanımlarından dolayı ortaya çıkan karmaşıklıkları, alan öğretmenleri ve uzman görüşlerine göre yeniden düzenleyeceğiz.** Ayrıca öğrenci sayısına bakılmaksızın her okulda en az bir rehber öğretmen bulundurulmasını sağlayacağız. Böylelikle Psikolojik Danışma ve Rehberlik öğretmenlerinin atama sorunlarını ortadan kaldıracak ve öğrencilerin ve velilerin nitelikli ve ulaşılabilir rehberlik hizmetlerinden yararlanmalarını sağlayacağız. -
- **Üstün ve özel yetenekli çocukların geçerli ve güvenilir araçlarla (test ve test dışı) erken yaşta teşhis edilmesi sağlanacaktır.** Potansiyellerini geliştirmeleri için durumlarına uygun birlikte ve ayrı eğitim olanaklarının sunulmasına yönelik politika ve uygulamalar güçlendirilecektir.
- Eğitimde laikliğin aşındırılmasının merkezinde 2005 yılından itibaren tüm düzeylerinde eğitimin içeriğine yapılan müdahale bulunmaktadır. Giderek bilimsel eğitimi ortadan kaldırmayı hedefleyen bu müdahale geçen süre boyunca adım adım laik eğitimi aşındırmıştır. Bu nedenle ders kitapları bilimsel bir anlayışla yeniden yazılmalı ve cinsiyet ayrımcı öğelerden ayrılmalıdır. Bu kapsamda biz, **öğretim programlarını, ulusal ve evrensel değerleri önemseyen, bilimin yol göstericiliğine inanan, içinde yaşadığı dünyayı anlamaya çalışan, kültürel ve sanatsal gelişimi odağa alan, soran sorgulayan, araştıran bireyler yetiştirmeyi amaçlayan bir anlayışla laik, bilimsel ve toplumsal cinsiyet eşitliği ilkelerini temel alarak yeniden hazırlayacağız.**
- Sanat eğitimi, erken dönemden başlayarak çocukların dilsel, bilişsel, kişilik ve toplumsal gelişiminde belirleyici bir alandır. Bu bağlamda, 3 aylık evreden başlayarak çocukların duyu algılarını öğrenme sürecine katan, görsel ve dilsel birer uyaran olarak onların öğrenme ve merak

güdülerini devindiren, sanatçılar ve uzmanlar tarafından çocukların yaş, ilgi ve gereksinimlerine göre hazırlanmış nitelikli kitaplarla buluşturulması; yaratıcı drama, çocuk kütüphaneleri, çocuk müzeleri gibi sanat eğitimini yapılandıran alan ve mekânların olanaklarından yararlanması sağlanacaktır. **Öğretim programlarını okulöncesiinden üniversiteye değin bu amaca uygun olarak yapılandıracağız.**

- Bilimsel ve demokratik bir eğitim için tüm eğitim faaliyetleri Milli Eğitim Bakanlığı tarafından organize edilecek ve yürütülecektir. Her türlü vakıf, cemaat ve ticari işletmenin okullara girişi ve eğitime müdahalesini engelleyeceğiz. Biz, çocuk ve gençlerimizin sağlıklı gelişimi için tüm olanaklarımızı seferber edeceğiz. **Yokluklar ve imkânsızlıklar içindeki bir coğrafyadan Halkevleri ve Köy Enstitüleri gibi mucizeleri yaratmış olan tarihimizden ilham alarak yeni eğitim olanakları yaratacağız.**
- Köy okullarının kapatılması sonucu eğitim imkânına erişemeyen ve maddi olanakları yetersiz olan öğrenciler, bazı vakıf ve derneklerin kanunlara aykırı olarak kaçak açtıkları evlere itilmektedirler. Bu evlerin hiçbir yasal dayanağı yoktur. **Yoksul çocuk ve gençlerimizi tarikat ve cemaat yurtlarına mahkum etmeyecek, başta barınma olmak üzere tüm ihtiyaçlarını devlet tarafından karşılayacak ve yatılı bölge okullarını yaygınlaştıracğız. Bu bilinç ile öğrencilerimize sahip çıkacağız.**
- Laik eğitimin temel göstergelerinden biri olan karma eğitim uygulaması eğitimciler açısından tartışmasız ön kabuldür. Çünkü karma eğitime karşı olmak yetişkin olarak kadın ve erkeklerin bir toplum içinde nasıl yaşayacaklarının da ipuçlarını vermektedir. **Bu nedenle biz, toplumsal cinsiyet eşitliğini, eğitim sisteminin temel ilkelerden biri haline getirerek karma eğitimi ödünsüz bir şekilde uygulayacağız.**
- Demokratik bir eğitim, din eğitiminin bireylerin tercihlerine bırakılmasını gerektirir. Din eğitimi çocuklara dayatılmamalıdır. Tek bir okul türü öne çıkarılarak, öğrencilerimizin bu okullara “zorunlu yönlendirilmesi”nin önüne geçeceğiz. Biz, öğrencilerimizin ilgi ve yeteneklerine göre istedikleri okul türünde öğrenim görmelerinin olanağını

yaratacağız. **Bizim için bütün okul türleri ve öğrencilerimiz eşit hakka sahiptir, bu nedenle herhangi bir okul türü “öz evlat”, diğerleri “üvey evlat” olmayacaktır.**

- Çocukların ve gençlerin spor olanaklarına kendi mahallelerinde erişebilmesine olanak sağlayacak sürdürülebilir ve yaygın sportif olanaklar yaratılacaktır. Çünkü spor, çocukların ve gençlerin yalnızca fiziksel gelişimine katkıda bulunmamaktadır. Aynı zamanda, bilişsel, sosyal, ahlaki ve duygusal gelişimi içinde elzemdir. Bu nedenle **erişim kolaylığı ve gençlerin katılımını esas almak üzere yapılacak planlama ile çocuklarımızın sağlıklı gelişimi için sportif alanlar/salonlar kuracağız. Bütün okullarda kapalı ve açık spor salonları inşa edeceğiz.**
- Dezavantajlı gruplar içinde yer alan gençler, gelişimsel grup aidiyetine en ihtiyaç duydukları ve en yüksek riskleri alabildikleri ergenlik ve genç yetişkinlik döneminde özellikle tehdit altındadırlar. Gerekli gelişimsel psiko-sosyal desteği alamadıklarında veya kendilerini sağlıklı işlev gösteren grupların parçası olarak duyumsayamadıklarında rahatlıkla suça çekilebilmekte; istismara açık hale gelmektedirler. Sonucunda hem bireysel olarak zarar görmekte hem geniş toplum kesimleri için bir tehdit unsuruna dönüşebilmektedirler. Özellikle ne eğitim hayatına devam eden ne de istihdam edilen çağ nüfusunun fazlalığı göz önünde bulundurularak; okula devam etmeyen gençlerin sosyalleşirken zararlı alışkanlıklardan ve suça bulaşmaktan korunabileceği çekim merkezlerinin oluşturulması önemlidir. Bu merkezlerin sadece istihdama hazır hale getirmek üzere beceri aktarım merkezleri olarak yapılandırılması çekiciliklerini azaltacak, işlevlerini yerine getirememelerine sebep olacaktır. Bu nedenle **okul dışında olan gençlerin yapılandırılmamış boş zamanlarını geçirmek için tercih edebilecekleri kulüp veya etkinlik merkezleri kurularak yaygınlaştırılacaktır.**
- Gençlerin fiziksel enerjileri duygu durumları ile birleştiğinde ortaya çok önemli bir potansiyel güç çıkmaktadır. Geçiş dönemi olduğu için, bu gücün nasıl kullanıldığı sadece gençlik çağında değil, erişkinlik çağında da ruhsal ve toplumsal yönden sağlıklı, verimli bir birey olmayı

belirleyecektir. Oysa gençler zamanlarının büyük çoğunluğunu statik okul yaşamı ve yapılandırılmamış “boş zamanlar” ile geçirmektedirler. Ancak özellikle 21. yüzyılda kişisel gelişimleri için bu oldukça yeterlidir. **Özellikle dil öğrenimi, okur-yazarlık becerileri ile bilgiye erişim becerilerinin geliştirilmesini sağlayacak kütüphane, okuma salonları, film arşivleri gibi olanaklar özellikle kırılan toplumsal gruplara ulaştırılacaktır.** Bu, başta iç ve dış göç ağırlıklı bölgeler olmak üzere, ülke genelinde çocukların 21. Yüzyıl becerilerini edinmelerinde önemli bir rol oynayacaktır.

- Türkiye’de yetişkin nüfusun eğitim durumu ile ilgili veriler özellikle kadınlarda okuryazarlık sorununun çözülmemiş olduğunu, 5 yıllık temel eğitim düzeyine bile sahip olmayan önemli bir nüfus kesimi bulunduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum MEB’in yaygın eğitim hizmetleri bağlamında yürüttüğü 1. Kademe Eğitimi Programlarının ve Açık Öğretim Ortaokulunun yeterince işlevsel olmadığını, yetişkinlere hizmet vermesi beklenen Açık Öğretim Lisesi’nin öğrencilerinin azımsanmayacak bir kesiminin çağ nüfusu öğrencilerden oluştuğunu göstermektedir. Yetişkin eğitimi alanında yapılan bilimsel araştırmalar eğitim düzeyi düşük olan yetişkinlerin eğitime katılma ve devam etme konusunda çeşitli engelleri olabileceğini, yetişkinlerin öğrenme ve katılma durumuna uygun farklı seçeneklerin sunulmasının önemini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda mevcut uygulamalar yanında yetişkin nüfusun örgün eğitim ihtiyaçlarını karşılamak üzere akşam ortaokulları ve liseleri yeniden açılacaktır. **Yetişkin nüfusun, başta kadınların okuma-yazma ihtiyaçlarının karşılanması olmak üzere temel ve daha ileri eğitim olanaklarına erişimini sağlayacak politikalar geliştireceğiz.**
- Teknoloji tek başına eğitimdeki sorunlara çözüm getiremez. **Eğitimde teknoloji kullanımının amaç haline getirilmesine ve piyasalaştırılmasına karşı olacağız.** Teknoloji kullanabilme yeteneğine ve bilgisine sahip, teknolojiyi dersin tasarımına doğru şekilde entegre edebilen, öğrencilerinin gereksinimlerine uyarlayabilen öğretmenlerle etkin pedagojik sonuçlar elde edilebileceğinden hareketle, öğretmenlerin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim yoluyla dijital okur yazarlık becerilerinin geliştirilmesi sağlayacağız.

- **Yapay zeka, nesnelere interneti, artırılmış gerçeklik, robotik kodlama gibi güncel teknolojiler eğitim vizyonumuzda insan odaklı ve sosyal devlet anlayışı içerisinde ele alınacak**, rant odaklarının söz konusu kavramların sunduğunu iddia ettikleri eğitim fırsatlarını kullanarak velileri, öğretmenleri ve öğrencileri maddi kazanç kapısı olarak görmelerinin önüne geçilmesi için gerekli çözümlere ve özellikle açık kaynak kodlu uygulamalara öncelik verilecektir.
- Günümüzde rekabet ve piyasalaşma kültürünün eğitim sistemine en tipik yansıma biçimlerinden birisi sınav odaklı eğitim sistemidir. Türkiye eğitim sisteminde de merkezi sınavlar büyük ölçüde artış göstermiştir. Kamusal ve herkes için eşit bir eğitim anlayışı ile her düzey ve türdeki okulların niteliklerinin eşitlenmesi, toplumun nitelikli eğitim arayışı ile piyasa ve rekabet kültürüne teslim olmasını ortadan kaldıracak ve bu da sınav odaklı eğitim sisteminin sonu olacaktır. **Bu anlayışla sınav odaklı eğitim sistemine son vereceğiz.**
- **Ortaöğretimde tüm lise türleri ve meslek liseleri için temel alanlar ve temel yeterlilikler yaklaşımına dayalı çekirdek program modelini uygulamaya geçireceğiz.** Nitelikli bilimsel eğitimde ve temel bilgi, beceri ve duyarlılıkların kazandırılmasında genel veya mesleki teknik okul ayrımı yapılmayacaktır. Tüm lise türleri ve mesleki teknik okullarda gençlerimizi hem aydınlanma, demokrasi ve bilgi toplumuna; hem de hayata ve mesleğe hazırlayacak "ortak zorunlu çekirdek program" uygulanacaktır. Ortaöğretimde dört yıl boyunca 160 saatlik ders süresi bulunmaktadır. Bu sürenin 116 saatinin Temel Alan Bilgileri ve Temel Yeterliliklerin kazandırılmasına (çekirdek derslere), diğer 44 saatinin de her lisenin kendi özgül programları için ayrılması, hem okullar arasındaki ortaklık ve sürekliliğin sağlanmasına hem de çeşitlenmeye olanak sunacak; mevcut sistemde yaşanan pek çok karmaşa ve sorunun üstesinden gelinmesine temel oluşturacaktır. (Tablo 5)

Tablo 5 Çekirdek Program ve Çeşitlenme: Genel ve Mesleki Teknik Liseler İçin 4 Yıllık Alan Ders Dağılımı

Alanlar		9. Sınıf	10. Sınıf	11. Sınıf	12. Sınıf	Toplam	
I – Ortak Zorunlu Alan Ağırlıklı Çekirdek Dersler							
Akademik Gelişim ve Yeterlilikler AGEP-AYEP	Zorunlu Alanlar	Dil 1 – Türk Dili ve Edebiyatı	6	4	4	2	16
		Dil 2 – Çeşitli Diller, Dünya Kültür ve Edebiyatı	6	4	4	2	16
		Matematik	4	4	4	4	16
		Fen Bilimleri (Fizik-Kimya-Biyoloji, Uzay Bilimleri, Jeoloji)	6	6	6	6	24
		Sosyal Bilimler (Tarih, Coğrafya, Psikoloji, Sosyoloji) ve Felsefe	6	6	6	6	24
		Bilgi Kuramı ve Mantık	-	2	2	-	4
		Sanat, Spor, Teknoloji	4	4	4	4	16
		Çekirdek Dersler: Zorunlu Ortak Alan Dersleri Toplamı	32	30	30	24	116
II – Meslek Liseleri, Seçmeli Dersler, HEY ve Rehberlik İçin Ayrılan Ders Saatleri							
		8	10	10	16	44	
Genel Toplam		40	40	40	40	160	

*Alan ağırlıkları bilimsel, pedagojik gelişmeler ve çağın gereklerine göre güncellenecektir.

Kaynak: Felsefeciler Derneği

- **Yükseköğretime geçişte mutlak başarı ölçütüne dayalı birlikte başarıma modelini hayata geçireceğiz.** Mevcut seçme ve yerleştirme modeli, her program için kontenjan sayısına bağlı yarışma veya eleme anlayışına dayalı bulunmaktadır. Bu model; ne okul başarısını artırmakta; ne öğrenciler, okullar ve bölgeler arasındaki dengesizlikleri gidermekte; ne de üniversite ve programlar arasındaki nicel, nitel eşitsizlikleri ortadan kaldırmaktadır. Aksine eşitsizliklerin yeniden üretilmesini sağlamaktadır. **Ana hedefimiz; başarısız okul bırakmamak, beş yıllık bir süreç içinde okulların nitelik olarak eşitlenmesini sağlamak ve yükseköğretime geçişi isteğe göre düzenlemektir. Mevcut şartlar içinde ise; 4 yıl öncesinden ilan edilen Alan Başarı Şartını Gösteren Tüm Öğrencilerin Yerleştirilmesi Modeline geçmektir.** Liseler hem temel alan ve yeterlilikleri kazandırmak, hem de hayata ve geleceğe hazırlamakla yükümlüdür. Bu modelde her alandan soruların minimum yüzde 25'ini doğru yanıtlamak önkoşulu aranacaktır. Bu önkoşulla birlikte dört yıl öncesinden her yükseköğretim programı için asgari başarı şartları açıklanacaktır. Örneğin X Üniversitesi Kimya Bölümünün 2024 Yılı Kabul Başarı Şartları:

- Türkçe ve Türk Dili Edebiyatı sorularının yüzde 50'si,
- Sosyal Bilimler ve Felsefe sorularının yüzde 50'si,
- Matematik sorularının yüzde 50'si,
- Fen Bilimleri sorularının yüzde 80'ini doğru yanıtlamak.

Bu şartlar 2020 Eylül ayında açıklanacak, 2024 yılında yapılan lise mezuniyeti alan sınavlarında bu başarıyı gösteren istekli herkes programa kabul edilecektir. 2024 yılında üniversiteler bu başarı şartlarını gösteren herkesi ilgili programa kabul edecek, bununla beraber daha fazla öğrenci almak istiyorlarsa ikinci bir duyuruyla bu asgari başarı şartlarını daha aşağı çekebilecektir. Böylece okul, öğrenci ve aileler arasında rekabet, yarışma ve eleme değil tüm gençlerin önlerini görmeleri sağlanacak ve birlikte çalışıp birlikte başarıma kültürü oluşumuna destek olunacaktır. Her öğrenci ileride girmek istediği program için neleri başarmak durumunda olduğunu daha liseye başlarken bilecek, buna göre kendini hazırlamış olacaktır. Okullar, aileler ve öğrenciler birbiriyle yarışmayacak bilgi ve be-

cerilerini geliştirmek ve en iyi başarıyı göstermek için birlikte çalışacaktır. Asgari başarıyı gösteremeyen -her alan için asgari yüzde 25'ini yanıtlamayan- istekli öğrenciler bir yıllık özel programa tabi tutulacak, her alanda soruların asgari yüzde 25'ini yanıtlayabilir ve bir yükseköğretim veya fakülte programına yerleştirilebilir seviyeye gelmeleri sağlanacaktır. Ayrıca okullar veya öğrenciler başarısızlıkla yaftalanmayacak, başarısı düşük okullar ele alınıp nitelikli bir eğitim ve asgari başarı için şartlar sağlanacaktır.

- **Sayıları 2023 yılında 1 milyona yaklaşacak atanmayan öğretmen sorununu uygun planlama yöntemleri ile çözeceğiz.** Öncelikle tüm öğretmenlerin kadrolu atanmalarını sağlayacak; ücretli-sözleşmeli öğretmenliği kaldıracağız. Norm kadro uygulaması ele alınarak aylık karşılığı okutulacak ders saat sayısı yeniden düzenlenecektir. Öğretmenlere 3600 ek gösterge hakkı verilecek; ek göstergeyi bekleyen binlerce öğretmenin emekliliğe ayrılması sağlanacaktır. Birleştirilmiş sınıflar ve taşınmalı eğitim uygulamalarına son verilecektir. Bütün bu düzenlemeler sonrasında boşalacak ve oluşacak kadrolara ataması yapılmayan öğretmenlerin atanması sağlanacaktır.
- Öğretmenliğin ve öğretmenin saygınlık kazanmasında, özlük ve sosyal hakların yeterliliği çok etkilidir. Bugün öğretmenler, öğrenim ve iş güclüğü yönünden emsal memurların çoğundan az aylık, ücret ve sosyal hak almaktadır. **Öğretmenlerimizin insanca bir yaşam sürmeleri için ivedilikle gerekli ekonomik şartları sağlayacağız.** Öncelikle öğretmenlerin ders ücretleri yeniden düzenleyeceğiz. Okulların açık olduğu günlerde öğretmenlere ücretsiz ulaşım imkanı sağlayacağız. Öğretmenler gününde ise bir maaş ikramiye vereceğiz.
- **Öğretmenliğin meslek, özlük, sosyal haklar ve ilerleme sorunlarının çözümünde yıllardır sürüncemede kalan Öğretmen Meslek Kanunu önerisini eğitimin tüm bileşenlerinin görüşleri doğrultusunda yasalaştıracacağız.** Yıllardır beklenen 3600 ek gösterge hakkını öğretmenlere vereceğiz. Öğretmenliğin bir uzmanlık mesleği olduğu vurgusuyla eğitim fakülteleri mezunları dışında lisans mezunlarının öğretmen olarak atanmasına son verilecektir. Ayrıca öğretmenlik mesleğinde lisansüstü eğitime dayalı bir kariyer sisteminin oluşturulması önemli görülmektedir.

- 2014 yılından bu yana proje okulu uygulaması başlamıştır. Bu okulların sayısı 1000 civarındadır. Bu okullarda çalışan yönetici ve öğretmenler doğrudan, hiçbir kriter aranmadan bakan tarafından atanmaktadır. Bakan tarafından atanan yönetici ve öğretmen sayısı en az 50 bindir. **Bu uygulamaya son verilecek, liyakate uygun atamalar gerçekleştirilecektir.**
- **Sözleşmeli ve ücretli öğretmenlik sisteminden vazgeçerek öğretmenler arasındaki statü farklılığını ortadan kaldıracaktır.**
- Öğretmenlerin tüm kamu görevlileri ile birlikte eksiksiz grevli toplu sözleşmeli sendika hakkına sahip olmalarının önündeki yasal engelleri kaldırılacaktır.
- **TÖB-DER'in, 12 Eylül 1980 darbesi hukuku ile gasp edilen itibarı ve malvarlığı, diğer örgütlerde olduğu gibi iade edilecektir.**
- Nitelikli öğretmen yetiştirmenin temelinde, nasıl bir insan yetiştireceğimiz sorusu yatmaktadır. Eğitim; insanın kişiliğini tüm yönleriyle tam geliştirerek, onun aklını özgürleştiren, özgürce düşünebilen ve düşündüklerini özgürce ifade edebilen, kendi kendini sürekli yenileyip kendi ayakları üzerinde durabilen insan, yurttaş ve becerikli kişiler yetiştirmelidir. Bu davranışları öğrenciden önce öğretmenler kazanmış olmalıdır. **Bu kapsamda öğretmen yetiştirmede yeni bir kurumlaştırmaya ve modelleştirmeye gereksinme vardır. Öncelikli olarak "Eğitim Üniversiteleri" kurulmasıdır.** Eğitim üniversiteleri, uzun ve köklü bir geçmişe dayanan öğretmen yetiştirme sistemimizi/birikimimizi esas alacaktır. Ülkede eğitim bilimlerinin geliştirilmesi, meslekte bütünlüğün ve saygınlığın sağlanması, nicel gereksinmeler, eğitimle ilgili meslek ve branşların çokluğu eğitim üniversitelerini zorunlu kılmaktadır. Teknoloji, sosyal bilimler, müzik üniversitelerinin kurulabildiği bir ülkede Eğitim Üniversitesi kurulmasının daha güçlü gereksinimleri vardır.
- Biz; her kademede eğitim hakkını; eşit, parasız, bilimsel, laik, nitelikli ve kamusal eğitimi; üniversitelerin kurumsal özerkliğini, bilimsel özgürlükleri, tüm bileşenlerin katılımıyla demokratik eşitlikçi yönetimi, kamusal finansmanı, özdenetim ve öz değerlendirmeyle kamusal

denetim ve kamusal değerlendirmenin birlikte yapılmasını, **bilim ve üniversite fikri ve kültürünün oluşturulmasını ve güvenceli çalışmayı gerçekleştireceğiz.**

- Üniversite fikrinin önündeki en büyük engellerden biri akademik özerklik ve bilimsel özgürlüklerle bağdaşmayan mevcut YÖK düzenidir. **YÖK kaldırılıp ulusal düzeyde ve üniversitelerde aşağıdan yukarıya karar, yürütme, denetim ve değerlendirme sistemleri oluşturulacaktır.**
- **TÜBA ve TÜBİTAK üyelikleri bilimsel ölçütlere bağlanacaktır.** Bu üst kurullarda üniversiteler başta olmak üzere ülkedeki bilim, Ar-Ge ve teknoloji ile ilgili tüm kuruluşların en yetkin isimlerinin yer alması sağlanacaktır. TÜBA ve TÜBİTAK'ın; uygulayıcı kuruluşlar olarak değil gerek devlet ve hükümetin gerekse üniversitelerin bilim ve teknoloji ölçütleri ve politikalarını değerlendirme ve teşvik kurulları olarak işlev yapması sağlanacaktır.
- Üniversiteler için akademik özerklik ve bilimsel özgürlükler asgari şart olup Lima bildirgesi ile açıkça tanımlanmışlardır. Bu bildiriye göre "Bilimsel özgürlük: Üniversite bileşenleri herhangi bir ayırım yapılmaksızın ve devletten ya da herhangi bir başka kaynaktan gelebilecek müdahale veya baskı endişesi taşımadan tek tek veya toplu halde felsefe, sanat yapma, bilgiyi araştırma, inceleme, tartışma, belgeleme, üretme, yaratma, öğretme, anlatma ve yazma yoluyla edinme, geliştirme ve yayma-iletme özgürlüğüne sahiptir. Üniversite bileşenlerinin araştırma işlevi ile ilgili tüm üyeleri bilimsel araştırmanın evrensel ilke ve yöntemlerine tabi olarak, herhangi bir müdahaleye maruz kalmaksızın araştırmalarını sürdürme hakkına ve araştırmalarının sonuçlarını başkalarına özgürce iletme ve sansürsüz yayınlama hakkına sahiptir (Lima, m.3-6)".

Aynı bildirmede akademik özgürlük ise şöyle tanımlanmaktadır: "Akademik özerklik: Yükseköğretim kurumları işleyişlerine, mali işlerine ve yönetimlerine ilişkin kararlar almada ve eğitim, araştırmalar, dışa yönelik çalışmalar ve diğer ilgili faaliyetlerde kendi politikalarını oluşturmada devlet, sermaye ve toplumun diğer bütün güçleri karşısında bağımsızdırlar (Lima, m. 1)." Mali Özerklik, Kamusal Hizmete Kamu-

sal Finansman: Eğitim her kademedede temel bir haktır ve kamusal bir hizmettir. Kamu finansmanı ile kamu adına bilgi üreten ve öğretim yapan; insan, toplum, doğa yararına sorgulayan, araştıran, bilgili, aydın, etkin kişi ve yurttaş yetiştiren üniversiteler ana anlayışımızı oluşturmaktadır. **Anayasal garanti altında olan akademik özerklik ve bilimsel özgürlükler üniversite fikrinin, kültürünün ve işleyişinin temel ayaklarından olup bu ilkelere uygun şekilde üniversiteler yeniden yapılandırılacaktır.**

- Her gence yükseköğrenim hakkı doğru, her ile üniversite yanlış politikadır. Her kademedede eğitim temel bir haktır. Ancak her ile üniversite açmak yükseköğrenim ve üniversitelerin saygınlığını, bilimsel niteliğini ve üniversite kültürü oluşturulmasını ve edinilmesini örselemiştir. Ülkede bilim ve üniversite fikrini oluşturmak ve üniversite düzeyine uygun yüksek bir öğrenme ortamı sağlamak üzere **bazı üniversiteler yeniden birleştirilecek, yeniden yapılanma il bazında değil büyük şehirlerle bölgesel düzeyde “üniversite şehirleri” bazında planlanacaktır.** Üniversite sadece fiziki olanaklara ve kadroya indirgenmeden kurulacağı kentsel ortam da dikkate alınacaktır.
- **Üniversitelerin ihtiyaç duyduğu, öğretim ve bilimsel araştırma için gerekli olan idari, teknik, araştırma görevlisi ve öğretim üyesi kadrolarını tahsis edeceğiz.** 50/d kadroları ve doktor öğretim üyesi kadrolarını sözleşmeli olmaktan çıkartarak, kamu üniversitelerinde güvencesiz istihdama son vereceğiz.
- **Vakıf üniversiteleriyle ilgili gerekli denetimler gerçekleştirilerek bu üniversitelerin ticari işletmeler olarak yönetilmesinin önüne geçeceğiz.** Öncelikle bu üniversitelerde gerekli öğretim elemanı kontenjanları sağlanmadan bölüm açılmasının önüne geçecek, öğretim elemanlarının çalışma koşulları ve maaşlarına asgari koşullar getirecek düzenlemeleri hayata geçireceğiz.
- Bilim ve üniversite teknik bilgi ve beceri aktarımından önce özgürlük, gerçeklik arayışı, eleştirel yaratıcı düşünce, tüm bunlarla çerçevelenen bilim ve üniversite fikrinin edinilmesine bağlıdır. “Ara” eleman anlayışı zümrevi ve dahası sınıfsal, ayrımcı bir bakış açısını oluşturmaktadır. Elbette her düzey ve her mesleğe yönelik yükseköğretim yapılacaktır ancak her şeyden önce tüm yurttaşların bilim, düşünce, sanat hakkı

esas tutulacaktır. **Meslek yüksekokulları ve yüksekokullarda da teori ve pratik birlikte ele alınacak, aydınlanma, demokrasi ve bilgili, nitelikli, hakkını hukukunu bilen etkin yurttaş ve insan yetiştirme ana önceliği oluşturacaktır.**

- Günümüz iletişim teknolojileri çağının doğal sonucu olarak bilimde ve teknolojiye yapay-zekâ, endüstri 4.0 ve 5.0, nanoteknoloji, nano-biyoteknoloji ve uzay çalışmaları, yazılım ve kodlama konularında ciddi çalışmalar yapılmaktadır. Maalesef Türkiye dün Osmanlı’da kaçırdığı sanayi devrimini bugün iletişim teknolojileri çağı için de kaçırmaktadır. Ülkelerin bugünkü başarılarının gerisinde temel mühendislik bilgisinin teknolojiye dönüştürülmesi gerçeğinin yattığı dikkate alınarak konuya bütünlüklü yaklaşılacaktır. Ortaöğretim ayağında fen eğitimi ve fen liseleri ile daha güçlü bağları kurulacak, sanayileşme ve toplumun üretici olması için temel bilim ve mühendislik eğitimi çağa uygun en üst düzeyde nitelikli bir hale taşınacaktır. İletişim teknolojileri, mühendislik, nanoteknoloji ve biyoteknoloji konularında ülkenin planlı kalkınması amacı ve hedefine uygun bilimsel ve teknolojik araştırma alt yapısı ve bunları yönetebilecek nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi ülkenin kısa ve uzun vadede önemli stratejisi olacaktır. Bu bağlamda çağın gereklerini iyi kavramış çok fonksiyonel mühendislik ve tarım eğitimi bir çok disiplini ve yeni paradigma değişimini zorunlu kılmaktadır. İnsanlığın gıda ve enerji üretimini; doğal kaynakların kullanımı ve kırsal kalkınma süreçlerinde, biyolojik ve çevre ile uyumlu işlemlerinin niteliğinin sürdürülebilirliğini sağlamak, kontrol etmek ve geliştirmek için **mühendislik sistemlerini ve yönetim stratejilerini tanımlayacak ve kullanabilecek gerekli bilgi ve profesyonel yetenekleri sağlayan multidisipliner yaklaşıma sahip bir eğitim verilmesine ve çok yönlü mühendislerin yetiştirilmesine önem verilecektir.**
- Gerek ülke gerek küresel düzeyde temel fen ve sosyal bilimler saygınlıklarını yitirmektedir. En az ilgi duyulan programlar arasında fen fakültesi programları bulunmaktadır. Fizik, jeoloji, felsefe, istatistik, arkeoloji, tarih, sanat tarihi gibi programlar taban puan düzeyinden bile öğrenci bulmakta zorlanmaktadır. Yüksek ücretle iş bulma imkânına bağlanan bir bireysel kariyer arayışı yükseköğretim tercihlerinin

ana güdüsü haline gelmiştir. Temel bilimlerin olmadığı; fizik-kimya-biyoloji-jeoloji; coğrafya-tarih-antropoloji-sosyoloji-psikoloji; felsefe-mantık-matematik; ekonomi-hukuk-bilişim teknolojileri; dil, kültür ve uygarlık bilgi ve becerilerinin asgari düzeyde kazandırılmadığı bir üniversite veya üniversite mezunu düşünülemez; bu becerileri asgari düzeyde edinemeyen kişiler entelektüel sayılamaz. **Ortaöğretimle bağı kurularak tüm programlarda, özellikle de birinci sınıflarda bu temel bilgi ve beceriler kazandırılacak; temel fen ve sosyal bilimler, felsefe ve sanat her düzeyde desteklenecektir.**

- **KHK'lar ve keyfi uygulamalarla işlerinden atılıp hukuk önünde aklanan tüm personel ve bilim insanlarının kendi üniversiteleri dâhil istedikleri üniversitelere dönüşleri sağlanacak**, bu kişilerin, kamu görevinden çıkarılmalarından dolayı geçmiş mali ve sosyal haklarının yasal faiziyle ödenmesi sağlanacak, bu haksızlığa yol açan sorumlulardan hesap sorulacaktır.
- Yükseköğretimde birinci ve ikinci öğretim kapsamındaki öğrencilerin devlet yurtlarında sadece yüzde 25,29'una barınma olanağı sağlanabilmiştir. **Tüm öğrencilerin yurt ihtiyacı giderilecek, yurt ihtiyacı olan hiçbir öğrenci kalmayacaktır.** Yüksek lisans ve doktora öğrencilerine tek kişilik odalar sağlanacaktır.
- Her örgün birinci öğretim öğrencisine asgari ücretin yarısından az olmamak kaydıyla, **ilgili program için geçerli öğrenim süresi kadar aylık burs imkânı sağlanacaktır.** Öğrencilerin var olan öğrenim kredisi borçları silinecek, bütün devlet bursları karşılıksız verilecektir.

CUMHURİYETİN GELECEĞİ İÇİN

EĞİTİM

2020

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
EĞİTİM POLİTİKALARI

Anadolu Bulvarı No:12 Söğütözü - Çankaya 06520 Ankara - TÜRKİYE

Tel: 0312 207 40 00 Faks: 0312 207 40 39 Web: www.chp.org.tr

chp.org.tr

[herkesicinCHP](#)

[CHP](#)

18 Ocak 2020 / ANKARA